

2020 Yılı Türkiye'nin Dış Ticareti

Betül GENÇBAY¹ ve Mesut ŞAHİNER¹

Öz

Genel Müdürlüğümüzün “**Milli Enerji ve Maden Politikamız Kapsamında, Hammadde Arz Güvenliğini Sağlamak İçin Yurt İçi ve Yurt Dışında Arama-Araştırma Çalışmalarını Artırmak**” stratejik amacı doğrultusunda, arama politikalarının değerlendirilmesine ve önceliklerin belirlenmesine katkıda bulunmak için ülkemiz madencilik sektörünün dış ticaret verileri; ticarete bulunduğu ülkeler, madenlerin miktarları, değerleri, payları ve geçen yıla göre değişimleri derlenmiş ve bu çalışmada özetlenmiştir. Bu çalışma 03.03.2021 tarihinde TÜİK web sayfasından alınan verilerden yararlanılarak hazırlanmıştır.

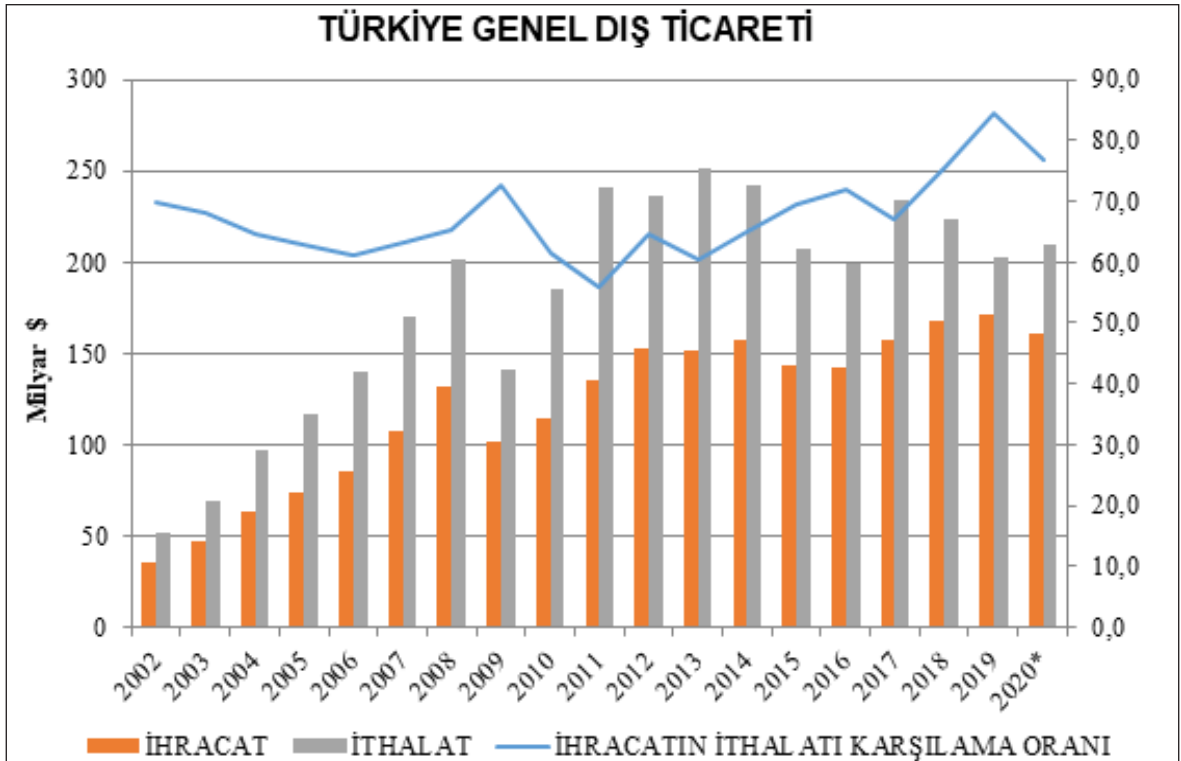
1. Türkiye Dış Ticareti

Türkiye'nin 2020 yılı dış ticareti incelendiğinde; ihracatın bir önceki yıla göre % 6,28 oranında azalarak 160.689.022.354\$, ithalatın ise %3,37 oranında artarak 209.530.914.663 \$ olarak gerçekleştiği görülmektedir (Şekil 1). Buna göre, ihracatın ithalatı karşılama oranı

% 76,69, dış ticaret açığı ise 48.841.892.309 \$ olarak gerçekleşmiştir. Şekil 2' de görüldüğü üzere, ihracatta öne çıkan ülkeler; Almanya, Birleşik Krallık, ABD, Irak, İtalya, Fransa, İspanya, Hollanda, İsrail, Rusya Federasyonu ve Romanya'dır. İthalatta öne çıkan ülkeler; Çin, Almanya, Rusya Federasyonu, Gizli Ülke, ABD, İtalya, Irak, Fransa, İsviçre, Güney Kore, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Birleşik Krallık, İspanya ve Hindistan'dır.

2. Türkiye 2020 Yılı Maden Dış Ticareti

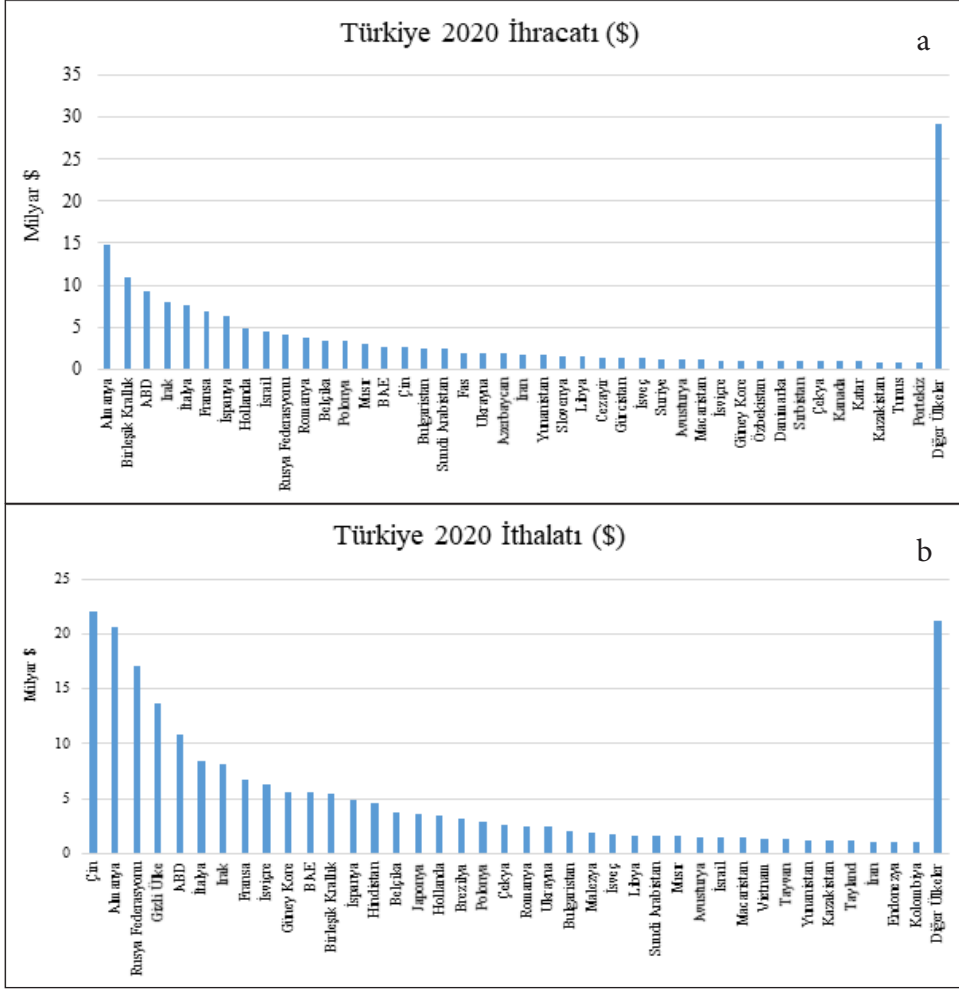
Türkiye'nin 2020 yılı maden dış ticareti incelendiğinde; maden ihracatının geçen yıla göre %18,32 oranında azalarak 4.067.628.799 \$, ithalatın ise % 17,50 oranında azalarak 4.716.376.994 \$ olarak gerçekleştiği görülmektedir (Şekil 3). Buna göre, ihracatın ithalatı karşılama oranı %86,24, madencilikte dış ticaret açığı ise 648.748.195 \$ olarak gerçekleşmiştir. Maden ihracatında öne çıkan ülkeler; Çin, ABD, Belçika, Bulgaristan, İspanya, Suudi Arabistan, İsrail, İtalya, Hindistan ve Romanya'dır. Maden ithalatında öne çıkanlar ise; Rusya, Kolombiya, Brezilya, ABD, İsveç, Güney Afrika Cumhuriyeti, Hindistan, Kanada ve Ukrayna'dır.

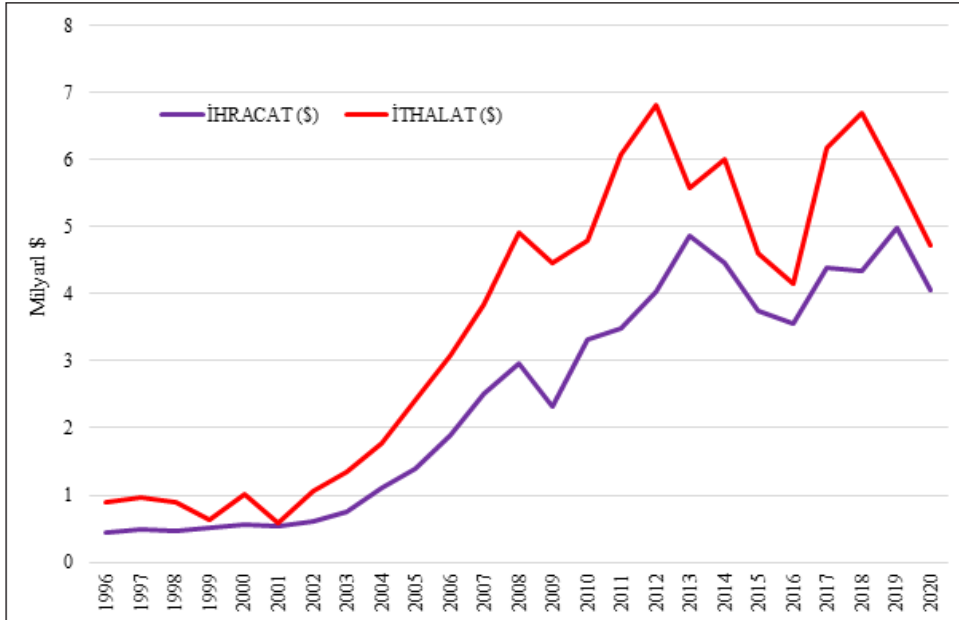
Şekil 1- Türkiye dış ticareti (Yıllara göre Türkiye genel dış ticareti aşağıda verilmiştir.) (* geçici veri).

¹Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, Fizibilite Etütleri Daire Başkanlığı

Ülkelere göre 2020 yılı Türkiye Dış Ticaret verileri aşağıda verilmiştir.

Şekil 2- Türkiye dış ticaretinin ülkelere göre dağılımı a) İhracat, b) İthalat.

Şekil 3- Türkiye maden dış ticareti (1996-2020).

Çizelge 1- 2020 Yılı maden dış ticareti.

	İHRACAT		İTHALAT	
	MİKTAR (KG)	DEĞER (\$)	MİKTAR (KG)	DEĞER (\$)
ENDÜSTRİYEL HAMMADDELER				
TUZLAR	489.868.400	38.020.041	81.829.214	4.221.657
KAVRULMAMIŞ DEMİR PİRİTLERİ	4.811.955	455.720	713.502	330.910
KÜKÜRT	92.553.114	11.758.691	255.278.768	19.740.997
GRAFİT	1.327.132	943.626	11.601.185	9.958.386
KUM	153.979.523	7.027.039	988.610.229	38.981.291
KUVARSA	455.714.180	68.231.057	3.290.858	889.524
KUVARZİT	188.366	33.311	15.355	51.664
KAOLİN VE KAOLİNLİ KİLLER	308.458.515	8.499.982	303.920.516	48.116.114
BENTONİT	924.909.337	96.275.371	2.079.291	1.403.052
REFRAKTER KİLLER	377.978.641	7.261.850	272.601.526	27.354.922
ANDALUZİT, DİSTEN, SİLLİMANİT	50.400	36.303	8.240.207	3.312.758
FOSFATLAR	1.404	2.746	1.100.548.767	86.046.358
BARİT	173.821.554	25.096.817	7.580.782	2.927.122
TRİPOLİT, DİATOMİT, KİSELGUR	416.243	122.650	2.643.847	1.967.091
POMZA (SÜNGER TAŞI)	485.494.749	24.825.535	8.214	18.692
ZİMPARA TAŞI VE DİĞER TABİİ AŞINDIRICILAR	58.769.549	4.338.067	3.321.158	1.130.400
ÇAKILTAŞI, ÇAKMAKTAŞI, MICİR, CÜRUF, MOLOZ	908.709.944	14.207.692	995.735	486.379
DOLOMİT	69.312.846	3.402.798	4.153.161	1.276.778
MANYEZİT	335.770.563	79.334.777	67.342.627	44.755.040
ALÇI TAŞI, ALÇILAR	1.690.363.708	83.208.849	39.123.418	3.133.390
KİREÇ VE KİREÇTAŞLARI	3.392.454.245	21.426.269	2.866.429	715.796
MİKA	970.757	284.103	597.419	543.574
TALK	6.082.322	2.066.347	33.588.432	10.040.668
TABİİ BORATLAR VE KONSANTRELERİ	510.770.899	146.580.499	5.032	13.133
FELDİSPAT	5.613.396.041	202.575.243	31.817.463	3.022.030
FLORİT	1.442.547	462.834	88.769.013	14.373.131
LÖSİT, NEFELİN VE SİYENİT NEFELİN	1.920.349	263.559	3.675.839	1.336.313
PERLİT	449.528.476	29.191.733	225.772	79.684
VERMİKÜLİT	407.140	91.079	4.021.104	1.493.338
LÜLE TAŞI	5.400	8.309	8	2.515
BOYA HAMMADDELERİ	31.183	3.673	132.002	46.894
SÜS TAŞLARI	30.742	38.071.929	52.212	121.988.868
ZİRKONYUM SİLİKAT	164.668	308.130	25.308.315	40.495.286
TABİİ SODYUM SÜLFAT	6.002	1.481	2.000	3.654
STRONSİYUM SÜLFAT(SELESTİN)	20.235.000	1.943.462	0	0
DİĞER ENDÜSTRİ MİNERALLERİ	310.709.562	15.530.230	19.274.800	7.412.487
TOPLAM	16.840.655.456	931.891.802	3.364.314.200	497.669.896

Çizelge 1'in devamı.

	İHRACAT		İTHALAT	
	MİKTAR (KG)	DEĞER (\$)	MİKTAR (KG)	DEĞER (\$)
DOĞAL TAŞLAR				
MERMER, TRAVERTEN HAM BLOK VE PLAKALAR HALİNDE	4.026.046.119	672.969.053	17.733.146	4.520.485
MERMER, İŞLENMİŞ	2.380.806.577	883.140.012	51.646.453	26.371.106
TRAVERTEN, İŞLENMİŞ	389.477.684	131.488.928	2.175.645	625.457
GRANİT, HAM	102.430.799	10.686.387	2.883.447	278.256
GRANİT, İŞLENMİŞ	81.447.620	17.146.173	150.490.409	52.991.317
KAYAGAN TAŞI (ARDUVAZ), HAM	2.405.306	275.702	1.357.135	219.025
KAYAGAN TAŞI (ARDUVAZ), İŞLENMİŞ	6.250.248	3.814.342	3.105.731	1.377.269
YONTULMAYA VEYA İNŞAATA ELVERİŞLİ DİĞER TAŞLAR	128.612.108	24.971.806	4.524.382	1.454.764
TOPLAM	7.117.476.461	1.744.492.403	233.916.348	87.837.679
METALİK CEVHERLER				
DEMİR	2.224.910.841	190.293.716	9.996.236.341	1.061.994.657
MANGANEZ	14.595.447	1.877.974	1.406.236	1.117.738
BAKIR	306.238.637	304.947.938	41.274.936	67.944.372
NİKEL	342.363.000	16.784.734	1.449	221
KOBALT	7.000	54.950	991	7.713
ALÜMİNYUM	1.376.332.958	38.157.563	60.697.037	15.860.898
KURŞUN	135.840.460	172.394.270	297.070	97.523
ÇİNKO	663.618.666	289.567.727	9.015.809	871.370
KALAY	36.097	67.519	0	0
KROM	930.873.021	130.402.283	149.761.796	27.324.537
TUNGSTEN (VOLFRAM)	0	0	9	1.324
MOLİBDEN	248	1.574	113.472	1.316.017
TİTANYUM	58	66	61.132.022	20.214.619
GÜMÜŞ	218.273	704.826	0	0
DİĞER KIYMETLİ METAL CEVHERLERİ VE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ KIYMETLİ METAL CEVHERLERİ	70.407.868	190.323.489	3.820.343	5.890.831
ANTİMUAN	2.579.350	7.931.113	0	0
DEMİR VEYA ÇELİĞİN İMALİNDEN ELDE EDİLEN DÖKÜNTÜLER, CÜRUF VE MOLOZLAR	1.413.344.029	31.642.747	304.164.388	27.960.912
DİĞER METALİK CEVHERLER	91.850	164.506	6.831.104	9.830.872
TOPLAM	7.481.457.803	1.375.316.995	10.634.753.003	1.240.433.604
ENERJİ HAMMADDELERİ				
TAŞ KÖMÜRÜ	142.733.484	11.890.878	40.106.208.193	2.724.662.008
LİNYİT	4.019.695	379.625	1	24
TURBA	6.003.578	1.115.857	80.775.162	15.574.823
KOKLAŞABİLİR KÖMÜRLER	3.417.742	448.790	669.492.005	147.190.876
BİTÜMLER	7.070.394	2.092.449	6.131.615	3.008.084
TOPLAM	163.244.893	15.927.599	40.862.606.976	2.890.435.815
GENEL TOPLAM	31.602.834.613	4.067.628.799	55.095.590.527	4.716.376.994

03/03/2021 tarihinde TÜİK web sitesinden indirilen verilerden derlenmiştir.

2.1. 2020 Yılı Maden İhracatı

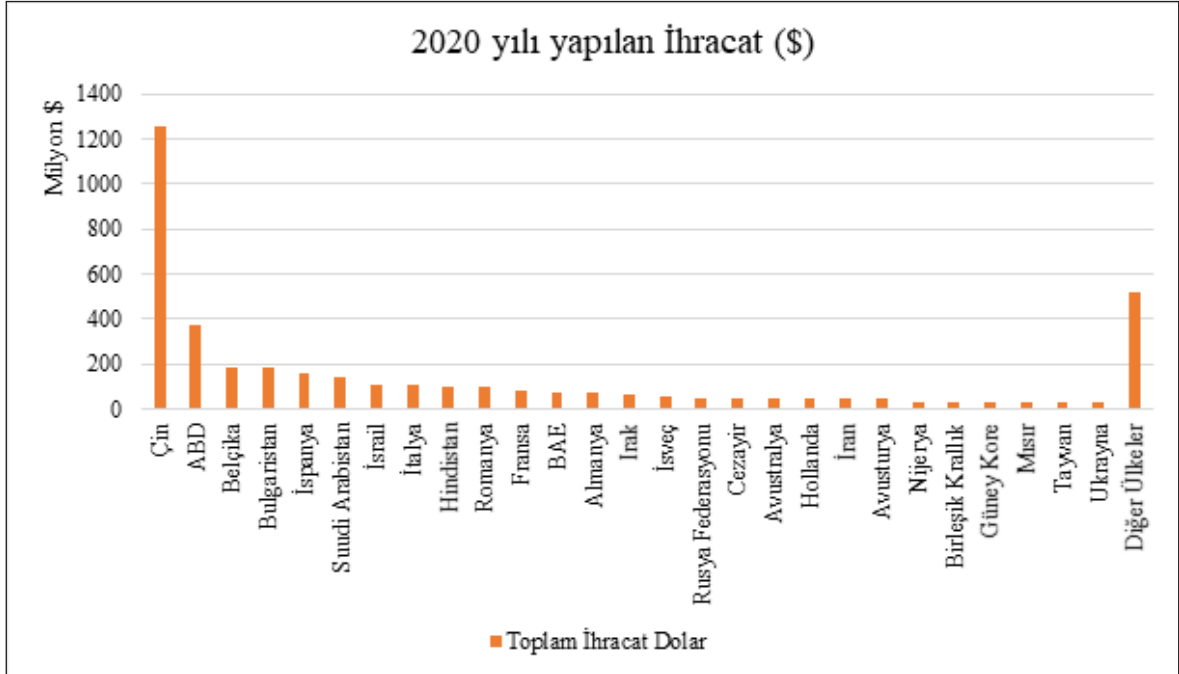
TÜİK verilerine göre 2020 yılında 160.689.022.354 \$ olarak gerçekleşen ülkemiz toplam ihracatından %2,53 pay alan madencilik sektörü, bir önceki yıla göre %18,32 azalarak 4.067.628.799 \$ olarak gerçekleşmiştir. İhracatın % 42,89'u doğal taşlar, %33,81'i metalik madenler, %22,91'i endüstriyel hammaddeler ve geri kalan %0,39 u ise enerji hammaddelerinden oluşmaktadır. 2020 yılında en fazla ihraç edilen maden ürün gruplarını sırasıyla; 7,11 milyon ton ve 1,74 milyar \$ ile doğal taşlar, 7,48 milyon ton ve 1,37 milyar \$ ile metalik cevherler, 16,84 milyon ton ve 932 milyon \$ ile endüstriyel mineraller ve en son olarak 163 bin ton ve 15 milyon \$ ile enerji hammaddeleri oluşturmaktadır.

Bu dönemde, işlenmiş mermer 2,38 milyon ton ve 883 milyon \$ ile toplam maden ihracatımız içinde en fazla ihraç edilen ürün olurken, ham, kabaca yontulmuş veya blok mermer-traverten 4,02 milyon ton ve 672 milyon \$ ile ikinci, bakır cevherleri 306 bin ton ve 305 milyon \$ ile üçüncü, çinko cevherleri 663,62 bin ton ve 289,57 milyon \$ ile dördüncü,

feldispat cevherleri 5,6 milyon ton ve 202,6 milyon \$ ile beşinci, kıymetli metal cevherleri 70 bin ton ve 190 milyon \$ ile altıncı, demir 2,22 milyon ton ve 190 milyon \$ ile yedinci, kurşun 135,84 bin ton ve 172, 39 milyon \$ ile sekizinci, tabii boratlar ve konsantreleri 510,77 bin ton ve 146,6 milyon \$ ile dokuzuncu, işlenmiş traverten 389,48 bin ton ve 131,49 milyon \$ ile onuncu sırada yer almıştır.

2020 yılında madencilik sektörü ihracatının gerçekleştirildiği önemli ülkeler arasında; Çin Halk Cumhuriyeti 1,25 milyar \$ ve % 30,87 payla ilk sırada yer alırken, bu ülkeye olan ihracatımızda bir önceki yılın aynı dönemine göre %37,45 oranında azalma kaydedilmiştir (Çizelge 2), (Şekil 4).

Çin Halk Cumhuriyeti'ni sırasıyla, 376,2 milyon \$ ile ABD (%6,57 artış), 188 milyon \$ ile Belçika (%19,09 artış), 185,2 milyon \$ ile Bulgaristan (%63,52 artış), 161,2 milyon \$ ile İspanya (%3,88 düşüş), 142,6 milyon \$ ile Suudi Arabistan (%5,57 artış) ve 107,5 milyon \$ ile İsrail (% 11,82 artış) takip etmiştir (Çizelge 2), (Şekil 4).

Şekil 4- Maden ihracatının ülkelere göre dağılımı (2020).

Çizelge 2- 2020 Yılı maden ihracatı yapılan ülke payları ve geçen yıla göre değişimi.

ÜLKELER	MİKTAR (ton)	DEĞER (\$)	TOPLAMDAKİ DEĞERE GÖRE PAY (%)	İHRACATIN GEÇEN YILA GÖRE DEĞİŞİMİ (%)
Çin	5.784.621,65	1.255.598.717	30,87	-37,45
ABD	1.512.379,65	376.292.339	9,25	6,57
Belçika	669.935,02	188.111.990	4,62	19,09
Bulgaristan	441.042,12	185.218.922	4,55	63,52
İspanya	2.835.027,11	161.283.178	3,97	-3,88
Suudi Arabistan	431.621,10	142.608.924	3,51	5,57
İsrail	690.562,13	107.594.776	2,65	11,82
İtalya	2.578.047,29	107.486.562	2,64	-21,17
Hindistan	640.276,50	100.986.864	2,48	-55,72
Romanya	1.060.202,19	96.832.121	2,38	41,45
Fransa	437.672,48	80.751.077	1,99	2,59
BAE	137.705,91	73.706.339	1,81	-21,37
Almanya	1.108.612,50	73.637.616	1,81	-2,87
Irak	432.637,67	70.338.112	1,73	-4,87
İsveç	344.945,53	54.801.019	1,35	-9,85
Rusya Federasyonu	678.861,17	51.974.627	1,28	-18,95
Cezayir	481.911,93	50.077.917	1,23	-5,25
Avustralya	118.117,90	46.156.802	1,13	-6,17
Hollanda	517.196,91	45.410.887	1,12	7,06
İran	353.357,51	45.317.660	1,11	-23,40
Avusturya	167.275,53	45.195.615	1,11	5,47
Nijerya	473.006,58	35.793.257	0,88	34,59
Birleşik Krallık	189.391,03	32.660.010	0,80	-0,83
Güney Kore	100.215,12	30.720.584	0,76	-12,90
Mısır	453.209,10	30.062.858	0,74	-33,31
Tayvan	72.478,32	29.427.654	0,72	2,96
Ukrayna	801.606,83	29.033.439	0,71	-4,04
Kanada	416.843,73	28.792.620	0,71	-10,19
Finlandiya	41.838,01	25.953.967	0,64	145,77
Libya	104.014,40	24.940.200	0,61	-6,94
Katar	58.473,49	21.194.671	0,52	19,32
Fas	72.544,79	19.726.067	0,48	-8,58
Kuveyt	106.732,39	19.620.673	0,48	15,71
Yunanistan	179.493,99	15.568.328	0,38	-27,18
Japonya	78.866,15	15.567.181	0,38	-50,91
Meksika	39.927,52	14.846.439	0,36	-56,99
Yumurtalık Serbest Bölgesi	3.727.572,00	14.474.047	0,36	42,08
Polonya	244.237,67	14.095.495	0,35	-33,03
Gürcistan	198.367,98	13.634.924	0,34	-2,45

Çizelge 2'nin devamı.

ÜLKELER	MİKTAR (ton)	DEĞER (\$)	TOPLAMDAKİ DEĞERE GÖRE PAY (%)	İHRACATIN GEÇEN YILA GÖRE DEĞİŞİMİ (%)
Türkmenistan	18.469,46	13.586.328	0,33	40,62
Malezya	44.894,68	12.304.520	0,30	-17,44
Gana	192.712,82	11.750.952	0,29	83,09
Brezilya	100.562,24	10.631.954	0,26	-18,85
Kazakistan	12.037,85	10.565.530	0,26	185,44
Bangladeş	126.590,75	10.226.238	0,25	-39,35
Vietnam	58.372,90	10.166.853	0,25	-35,31
Portekiz	126.340,91	8.551.510	0,21	-11,14
Antalya Serbest Bölgesi	78.579,12	8.005.552	0,20	-35,57
Sırbistan	120.307,05	7.785.823	0,19	-40,98
Suriye	138.835,71	7.613.527	0,19	-41,04
Güney Afrika Cumhuriyeti	33.355,15	6.962.710	0,17	27,33
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	61.406,25	6.722.877	0,17	-21,45
Pakistan	88.153,07	6.700.595	0,16	8,34
Tanzanya	33.979,93	6.639.208	0,16	-20,27
Mersin Serbest Bölgesi	159.994,24	6.372.853	0,16	5,61
Tunus	199.034,67	6.199.311	0,15	-2,07
Peru	5.963,00	6.137.851	0,15	149,34
Endonezya	35.792,69	5.968.979	0,15	-55,39
Azerbaycan	21.394,97	5.711.100	0,14	1,96
Macaristan	14.676,91	5.594.346	0,14	29,39
Kotdivuar	270.127,67	5.495.373	0,14	115,78
İsviçre	29.037,38	5.237.758	0,13	71,49
İrlanda	58.453,29	4.971.902	0,12	-21,70
Singapur	10.039,26	4.585.925	0,11	-43,13
Bahreyn	12.821,97	4.374.132	0,11	-59,33
Karadağ	13.248,02	4.359.280	0,11	5,57
Umman	14.770,21	3.848.159	0,09	-6,43
Lübnan	66.301,21	3.811.918	0,09	-44,29
Hong Kong	8.663,63	3.719.495	0,09	-68,82
Arjantin	8.216,34	3.506.993	0,09	41,29
Tayland	15.468,86	3.459.642	0,09	-57,18
Danimarka	23.219,73	3.224.822	0,08	-5,94
Kolombiya	10.271,30	3.144.959	0,08	38,16
Hırvatistan	56.517,46	3.012.135	0,07	7,50
Ürdün	43.292,20	2.924.611	0,07	-44,20
Malta	9.111,31	2.854.128	0,07	-4,59
Çekya	14.099,22	2.783.015	0,07	-8,48
İzlanda	51.254,10	2.760.143	0,07	-22,89
Panama	5.896,90	2.677.732	0,07	-46,47

Çizelge 2'nin devamı.

ÜLKELER	MİKTAR (ton)	DEĞER (\$)	TOPLAMDAKİ DEĞERE GÖRE PAY (%)	İHRACATIN GEÇEN YILA GÖRE DEĞİŞİMİ (%)
Kuzey Makedonya	4.881,68	2.652.122	0,07	-29,41
Norveç	9.814,60	2.531.329	0,06	34,42
Gine	125.695,23	2.361.554	0,06	-26,26
Mali	14.301,61	1.480.117	0,04	-5,20
Senegal	11.951,66	1.470.675	0,04	57,63
Çorlu Avrupa Serbest Bölgesi	11.549,74	1.427.483	0,04	5,23
Yeni Zelanda	4.262,46	1.397.236	0,03	17,91
Slovakya	5.021,60	1.372.884	0,03	-45,68
Namibya	1.226,60	1.245.981	0,03	-81,41
Özbekistan	3.162,21	1.235.193	0,03	-85,97
Slovenya	10.446,43	1.217.557	0,03	-35,83
Kongo Demokratik Cumhuriyeti	3.503,93	1.117.303	0,03	-56,35
Letonya	3.589,29	1.019.498	0,03	-68,64
Kamerun	6.424,08	994.056	0,02	141,32
Kenya	4.281,28	963.969	0,02	71,57
Dominik Cumhuriyeti	1.881,86	962.572	0,02	-64,97
Moritanya	5.123,20	881.202	0,02	-7,98
Sudan	8.333,55	872.350	0,02	13,76
Bosna-Hersek	4.442,64	846.190	0,02	-47,60
Belarus	6.531,84	825.037	0,02	-24,38
Kocaeli Serbest Bölgesi	4.306,80	792.146	0,02	158,52
Cibuti	3.140,09	757.902	0,02	525,33
Ege Serbest Bölgesi	18.936,70	756.875	0,02	6,07
Moldova	12.366,64	712.196	0,02	-23,21
Angola	3.164,20	710.222	0,02	42,02
Arnavutluk	6.532,57	706.221	0,02	-28,68
Şili	4.036,39	705.579	0,02	17,93
Somali	2.462,86	657.825	0,02	81,83
Venezuela	1.635,91	652.627	0,02	185,16
Litvanya	2.105,66	647.324	0,02	93,77
Sri Lanka	6.061,94	612.335	0,02	-57,42
Kayseri Serbest Bölgesi	4.596,80	583.655	0,01	57,38
Maldivler	634,18	577.318	0,01	9,56
Trinidad ve Tobago	4.415,69	539.329	0,01	185,10
Mozambik	2.252,73	523.683	0,01	40,66
Filipinler	4.152,91	509.870	0,01	-29,05
Kosova	2.559,95	506.087	0,01	-55,91
Bursa Serbest Bölgesi	53.098,31	505.493	0,01	5,66
Nijer	707,58	477.099	0,01	-73,11
Moğolistan	962,30	437.913	0,01	128,31

Çizelge 2'nin devamı.

ÜLKELER	MİKTAR (ton)	DEĞER (\$)	TOPLAMDAKİ DEĞERE GÖRE PAY (%)	İHRACATIN GEÇEN YILA GÖRE DEĞİŞİMİ (%)
Kostarika	1.064,05	431.869	0,01	-43,12
Britanya Virjin Ad.	1.207,80	408.151	0,01	210,37
Honduras	5.775,28	401.638	0,01	-25,18
Mauritius	1.437,41	340.208	0,01	13,50
Ekvator	1.297,86	336.660	0,01	-26,86
Jamaika	338,20	323.824	0,01	-33,35
Yemen	1.567,95	311.308	0,01	-61,32
İzmir Serbest Bölgesi	5.239,04	278.623	0,01	-6,16
Tacikistan	697,88	270.126	0,01	-16,27
Uruguay	929,42	268.465	0,01	11,97
Kamboçya	2.812,99	257.750	0,01	-49,80
Etiyopya	1.577,72	253.865	0,01	-14,47
Filistin Devleti	1.186,45	252.781	0,01	-24,55
İstanbul Endüstri ve Tic.Serb. Böl.	2.491,87	216.615	0,01	-33,05
Liberya	1.807,21	200.742	0,00	74.248,89
Bermuda	194,79	199.105	0,00	64,88
Guyana	1.016,98	166.239	0,00	21,64
Estonya	466,27	143.585	0,00	205,69
Myanmar	376,52	136.224	0,00	21,52
Burkina Faso	625,42	127.916	0,00	844,66
Guatemala	394,20	126.000	0,00	-27,29
Nepal	614,53	125.701	0,00	-63,53
Uganda	453,97	121.753	0,00	-53,70
Ekvator Ginesi	805,36	121.107	0,00	107,66
Ruanda	445,84	114.817	0,00	249,67
Barbados	193,55	108.689	0,00	-61,26
Madagaskar	727,06	98.776	0,00	-91,05
Belize	135,73	96.931	0,00	142,81
Bahamalar	147,65	93.055	0,00	-45,51
Antigua ve Barbuda	113,56	88.068	0,00	-37,65
Surinam	278,41	83.078	0,00	-28,52
Lesotho	1.151,50	80.464	0,00	-43,43
Aruba	118,12	78.679	0,00	29,27
Gambiya	1.071,01	77.134	0,00	587,16
Papua Yeni Gine	46,70	74.364	0,00	11,10
Afganistan	224,69	73.760	0,00	-31,19
Togo	256,73	71.682	0,00	-12,69
Nikaragua	161,85	71.338	0,00	35,97
Trakya Serbest Bölgesi	89,35	65.296	0,00	26,60

Çizelge 2'nin devamı.

ÜLKELER	MİKTAR (ton)	DEĞER (\$)	TOPLAMDAKİ DEĞERE GÖRE PAY (%)	İHRACATIN GEÇEN YILA GÖRE DEĞİŞİMİ (%)
Kırgızistan	139,76	62.503	0,00	-72,13
Cayman Adaları	36,12	60.639	0,00	-51,01
El Salvador	203,52	60.268	0,00	-2,31
Kongo	528,25	58.501	0,00	-94,85
Küba	151,51	57.477	0,00	32,97
Sierra Leone	587,93	55.024	0,00	99,16
Dominik	54,91	53.902	0,00	2.055,22
Paraguay	194,49	50.275	0,00	-74,70
Bolivya	76,14	41.287	0,00	196,54
Bruney	25,46	36.655	0,00	1.230,01
Esvatini	55,77	29.660	0,00	Geçen yıl ticareti yok
Anguilla	23,84	27.429	0,00	22,58
ABD Virjin Adaları	614,94	26.807	0,00	-30,37
Denizli Serbest Bölgesi	703,66	24.723	0,00	-77,97
Belirlenemeyen Ülke ve Bölgeler	69,98	19.671	0,00	-68,81
Liechtenstein	134,90	18.542	0,00	-51,74
Gaziantep Serbest Bölgesi	304,95	17.817	0,00	75,38
Türk ve Caicos Ad.	17,01	16.111	0,00	-82,26
Zimbabve	100,00	15.972	0,00	13.210,00
Çad	35,12	15.372	0,00	215,19
Makao	108,00	13.938	0,00	-92,12
Norfolk Adaları	15,42	11.366	0,00	Geçen yıl ticareti yok
St. Lucia	20,98	9.194	0,00	Geçen yıl ticareti yok
Seyşeller	12,80	8.697	0,00	-36,09
Haiti	22,36	8.337	0,00	1.163,18
St. Helena	1.838,42	7.962	0,00	Geçen yıl ticareti yok
Gabon	52,59	7.464	0,00	-97,83
Fransız Polinezyası	4,00	5.933	0,00	Geçen yıl ticareti yok
Benin	3,81	4.973	0,00	-99,14
Mayotte	10,35	4.777	0,00	0,00
Malavi	15,04	4.141	0,00	-79,86
Lüksemburg	11,43	1.981	0,00	19,27
Zambia	13,41	1.342	0,00	1.190,38
Komorlar Birliği	1,97	1.029	0,00	54,27
AHL Serbest Bölgesi	1,37	531	0,00	-50,23

Çizelge 2'nin devamı.

ÜLKELER	MİKTAR (ton)	DEĞER (\$)	TOPLAMDAKİ DEĞERE GÖRE PAY (%)	İHRACATIN GEÇEN YILA GÖRE DEĞİŞİMİ (%)
Burundi	4,95	389	0,00	Geçen yıl ticareti yok
Güney Sudan	2,45	349	0,00	-98,97
Orta Afrika Cumhuriyeti	0,18	80	0,00	Geçen yıl ticareti yok
Tübitak MAM Teknoloji Serbest Bölgesi	0,30	50	0,00	Geçen yıl ticareti yok
Samsun Serbest Bölgesi	0,07	11	0,00	Geçen yıl ticareti yok
Botsvana	0,02	10	0,00	0,00
Genel Toplam	31.602.835	4.067.628.799	100,00	-18,31

TÜİK, 2021

2.2. İhracatın Maden Gruplarına Göre Dağılımı (2020)

Ülkemizin 2020 yılındaki TÜİK verilerine göre (Çizelge 3), (Şekil 5); maden ihracatının maden gruplarına göre incelendiğinde;

Endüstriyel Hammaddeler; 2020 yılı Endüstriyel Hammadde ihracatı toplamda geçen yıla göre %8,84 düşüş ile 931.891.802 \$ olarak gerçekleşmiştir. Bunlardan başlıcaları; tuzlar 38,02 milyon \$, kükürt 11,76 milyon \$, kuvars 68,23 milyon \$, bentonit 96,27 milyon \$, barit 25,1 milyon \$, pomza 24,8 milyon \$, manyezit 79,33 milyon \$, alçıtaşı 83,2 milyon \$, kireçtaşı 21,4 milyon \$, tabii boratlar ve konsantreleri 146,58 milyon \$, feldispat 202,57 milyon \$, perlit 29,19 milyon \$ ve süstaşları 38,07 milyon \$'dir (Çizelge 4).

Bu grupta ihracat yaptığımız ülkeler sırasıyla; İspanya (109,85 milyon \$), İtalya (85,81 milyon

\$), Çin (74,54 milyon \$), ABD (46,85 milyon \$) ve Hollanda (39,94 milyon \$) yer almaktadır. Bu ülkeleri sırasıyla; Rusya, Birleşik Arap Emirlikleri, Hindistan, Nijerya, Avusturya, İsrail ve Almanya takip etmektedir.

Doğaltaşlar; 2020 yılı doğaltaş ihracatı toplamda geçen yıla göre % 36,07 azalarak 1.744.492.403 \$ olarak gerçekleşmiştir. Mermer ve traverten (ham blok ve plakalar halinde) 672,97 milyon \$, işlenmiş mermer 883,14 milyon \$, işlenmiş traverten 131,49 milyon \$, yontulmaya veya inşaata elverişli diğer taşlar 24,97 milyon \$'dir.

Bu grupta ihracat yaptığımız ülkeler sırasıyla; Çin (540,37 milyon \$), ABD (325,44 milyon \$), Suudi Arabistan (139,28 milyon \$) ve İsrail (76,20 milyon \$), Fransa (67,31 milyon \$) yer almaktadır. Bu ülkeleri sırasıyla; Irak, Hindistan, Avusturya, Birleşik Arap Emirlikleri, Almanya, Libya ve Katar takip etmektedir.

Çizelge 3- 2020 Yılı maden ihracatının gruplara göre dağılımı.

	İHRACAT			
	MİKTAR (Ton)	DEĞER (\$)	Toplamdaki Değere Göre Pay (%)	İhracatın Geçen Yıla Göre Değer Değişimi (%)
ENDÜSTRİYEL HAMMADDELER	16.840.655	931.891.802	22,91	-8,84
DOĞAL TAŞLAR	7.117.476	1.744.492.403	42,89	-36,07
METALİK MADENLER	7.481.458	1.375.316.995	33,81	12,91
ENERJİ HAMMADDELERİ	163.245	15.927.599	0,39	54,50
TOPLAM	31.602.835	4.067.628.799	100,00	-18,31

TÜİK, 2021

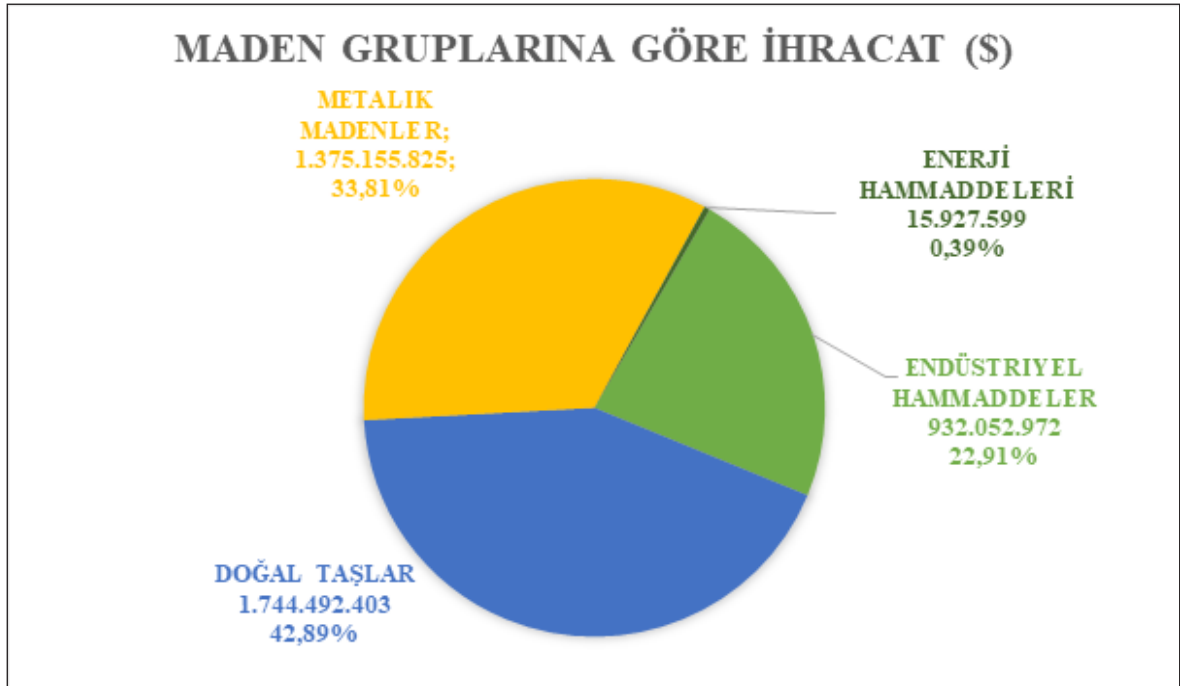
Metalik Cevherler; 2020 yılı metalik cevher ihracatı toplamda %12,91 artış ile 1.375.316.995 \$ olarak gerçekleşmiştir. Demir 190,29 milyon \$, bakır 304,95 milyon \$, alüminyum 38,16 milyon \$, kurşun 172,39 milyon \$, çinko 289,57 milyon \$, krom 130,4 milyon \$, antimuan 7,39 milyon \$ ve diğer kıymetli metal cevherleri/zenginleştirilmiş kıymetli metal cevherleri 190 milyon \$'dır.

Bu grupta ihracat yaptığımız ülkeler sırasıyla; Çin (640,66 milyon \$), Belçika (178,25 milyon \$), Bulgaristan (168,26 milyon \$), Romanya (67,32 milyon \$), İsveç (45,60 milyon \$) ve İran (43,48

milyon \$) yer almaktadır. Bu ülkeleri sırasıyla; İspanya, Cezayir, Finlandiya, Güney Kore, Almanya, Tayvan ve Kanada takip etmektedir.

Enerji Hammaddeleri; 2020 yılı enerji hammaddeleri ihracatı toplamda %54,50 artış ile 15.927.599 \$ olarak gerçekleşmiştir. Taşkömürü 11,89 milyon \$, turba 1,1 milyon \$, koklaşabilir kömürler 448 bin \$ ve bitümler 2,09 milyon \$'dır.

Bu grupta öne çıkan ülkeler sırasıyla; Yumurtalık Serbest Bölgesi, Suriye, Irak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Gürcistan ve Rusya'dır.

Şekil 5- Maden ihracatının maden gruplarına göre dağılımı (2020).

Çizelge 4- Maden ihracatının geçen yıla göre değişimi (2020).

	İHRACAT		İhracatın Geçen yıla Göre Değişimi	
	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)	MİKTAR (%)	DEĞER (%)
ENDÜSTRİYEL HAMMADDELER				
TUZLAR	489.868	38.020.041	-22	-4
KAVRULMAMIŞ DEMİR PİRİTLERİ	4.812	455.720	-13	-13
KÜKÜRT	92.553	11.758.691	-34	-32
GRAFİT	1.327	943.626	-18	-33
KUM	153.980	7.027.039	-8	-10
KUVARS	455.714	68.231.057	-16	-14
KUVAZİT	188	33.311	-96	-85
KAOLİN VE KAOLİNLİ KİLLER	308.459	8.499.982	62	51

Çizelge 4'ün devamı.

	İHRACAT		İhracatın Geçen yıla Göre Değişimi	
	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)	MİKTAR (%)	DEĞER (%)
BENTONİT	924.909	96.275.371	5	8
REFRAKTER KİLLER	377.979	7.261.850	201	162
ANDALUZİT DİSTEN SİLLİMANİT	50	36.303	163	168
FOSFATLAR	1	2.746	-95	-80
BARİT	173.822	25.096.817	-30	-18
TRİPOLİT DİATOMİT KİSELGUR	416	122.650	-23	-21
POMZA(SÜNGER TAŞI)	485.495	24.825.535	12	9
ZIMPARA TAŞI VE DİĞER TABİİAŞINDIRICILAR	58.770	4.338.067	-39	-31
ÇAKILTAŞI ÇAKMAK TAŞI MICIR CÜRUF MOLOZ	908.710	14.207.692	3	-8
DOLOMİT	69.313	3.402.798	15	10
MANYEZİT	335.771	79.334.777	-1	-4
ALÇITAŞI VE ALÇILAR	1.690.364	83.208.849	44	29
KİREÇ VE KİREÇTAŞLARI	3.392.454	21.426.269	31	11
MİKA	971	284.103	49	39
TALK	6.082	2.066.347	4	1
TABİİ BORATLAR VE KONSANTRELERİ	510.771	146.580.499	-22	-29
FELDİSPAT	5.613.396	202.575.243	-12	-6
FLORİT	1.443	462.834	-37	-26
LÖSİT NEFELİN VE SİYENİT NEFELİN	1.920	263.559	112	112
PERLİT	449.528	29.191.733	-15	-9
VERMİKÜLİT	407	91.079	-61	-72
LÜLE TAŞI	5	8.309	-56	-52
BOYA HAMMADDELERİ	31	3.673	-72	-71
SÜS TAŞLARI	31	38.071.929	201	-34
ZİRKONYUM SİLİKAT	165	308.130	-52	-59
TABİİ SODYUM SÜLFAT	6	1.481	708	1.166
STRONSİYUM SÜLFAT (SELESTİN)	20.235	1.943.462	715	654
DİĞER ENDÜSTRİ MİNEARLLERİ	310.710	15.530.230	-7	8
TOPLAM	16.840.655	931.891.802	3	-9
DOĞAL TAŞLAR				
MERMER TRAVERTEN HAM BLOK VE PLAKALAR	4.026.046	672.969.053	-20	-23
MERMER İŞLENMİŞ	2.380.807	883.140.012	-64	-48
TRAVERTEN İŞLENMİŞ	389.478	131.488.928	21	17
GRANİT HAM	102.431	10.686.387	6	15

Çizelge 4'ün devamı.

	İHRACAT		İhracatın Geçen yıla Göre Değişimi	
	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)	MİKTAR (%)	DEĞER (%)
GRANİT İŞLENMİŞ	81.448	17.146.173	55	63
KAYAGAN TASI (ARDUVAZ) HAM	2.405	275.702	-14	-9
KAYAGAN TAŞI(ARDUVAZ) İŞLENMİŞ	6.250	3.814.342	-10	-4
YONTULMAYA VEYA İNŞAATA ELVERİŞLİ DİĞER TAŞLAR	128.612	24.971.806	-3	-7
TOPLAM	7.117.476	1.744.492.403	-42	-36
METALİK CEVHERLER				
DEMİR	2.224.911	190.293.716	56	85
MANGANEZ	14.595	1.877.974	-68	-67
BAKIR	306.239	304.947.938	63	75
NİKEL	342.363	16.784.734	837	966
KOBALT	7	54.950	130	126
ALÜMİNYUM	1.376.333	38.157.563	-6	-14
KURŞUN	135.840	172.394.270	14	16
ÇİNKO	663.619	289.567.727	-10	-17
KALAY	36	67.519	721.840	42.634
KROM	930.873	130.402.283	-29	-42
MOLİBDEN	0	1.574	-95	-97
TİTANYUM	0	66	-64	-64
GÜMÜŞ	218	704.826	Geçen Yıl Ticareti Yapılmamıştır.	Geçen Yıl Ticareti Yapılmamıştır.
DİĞER KIYMETLİ METAL CEVHERLERİ VE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ KIYMETLİ METAL CEVHERLERİ	70.408	190.323.489	10	44
ANTİMUAN	2.579	7.931.113	45	27
DEMİR VEYA ÇELİĞİN İMALİNDEN ELDE EDİLEN DÖKÜNTÜLER CÜRUF VE MOLOZLAR	1.413.344	31.642.747	58	18
DİĞER METALİK CEVHERLER	92	164.506	69.483	19.601
TOPLAM	7.481.458	1.375.316.995	19	13
ENERJİ HAMMADDELERİ				
TAŞ KÖMÜRÜ	142.733	11.890.878	151	98
LİNYİT	4.020	379.625	179	105
TURBA	6.004	1.115.857	46	21
KOKLAŞABİLİR KÖMÜRLER	3.418	448.790	228	96
BİTÜMLER	7.070	2.092.449	-29	-29
TOPLAM	163.245	15.927.599	123	54
GENEL TOPLAM	31.602.835	4.067.628.799	-10	-18

TÜİK, 2021

2.3. Maden İhracatında İlk 10 Maden

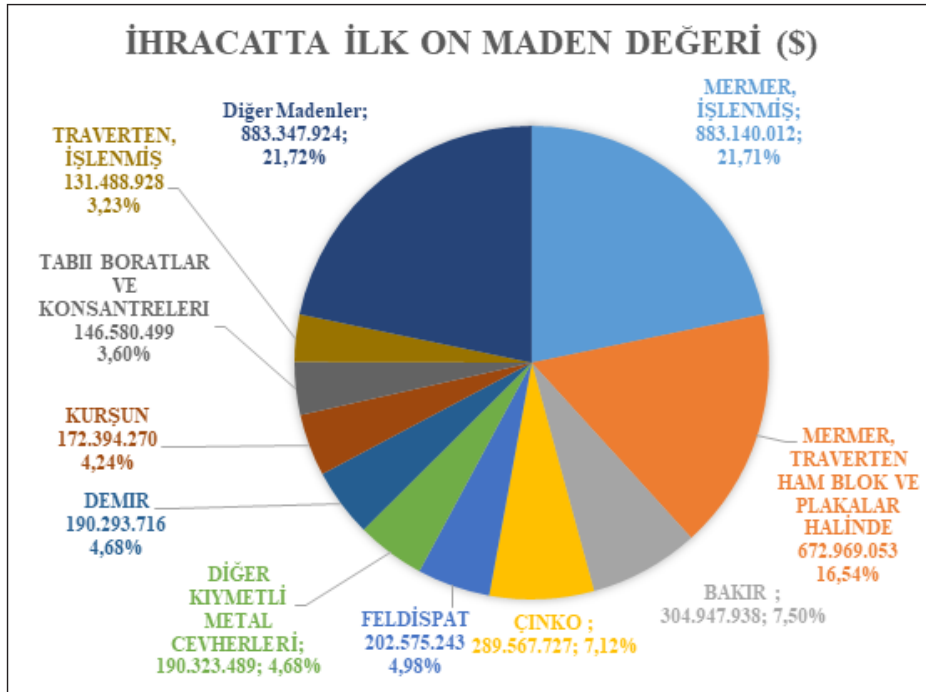
Maden ihracat ürünlerinin değer (\$) bazında ilk 10 madenini incelediğimizde sıralama; işlenmiş mermer, ham blok ve plakalar halinde mermer ve traverten, bakır cevherleri, çinko cevherleri, feldispat, diğer kıymetli metal cevherleri ve zenginleştirilmiş

kıymetli metal cevherleri, demir cevherleri, kurşun cevherleri, tabii boratlar ve konsantreleri ve işlenmiş traverten şeklindedir. İlk 10 madende toplam 3.184.280.875 \$ ihracat geliri elde edilmiştir. Toplam maden ihracatımızın 4.067.628.799 \$ olduğu düşünüldüğünde ilk 10 ürün %78 paya sahiptir (Çizelge 5).

Çizelge 5- 2020 yılı Türkiye maden ihracatındaki ilk on maden.

İHRACAT 2020	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)
MERMER, İŞLENMİŞ (Çizelge 6, şekil 7)	2.380.807	883.140.012
MERMER, TRAVERTEN HAM BLOK VE PLAKALAR HALİNDE (Çizelge 7, şekil 8)	4.026.046	672.969.053
BAKIR CEVHERLERİ (Çizelge 8, şekil 9)	306.239	304.947.938
ÇINKO CEVHERLERİ (Çizelge 9, şekil 10)	663.619	289.567.727
FELDİSPAT (Çizelge 10, şekil 11)	5.613.396	202.575.243
DİĞER KIYMETLİ METAL CEVHERLERİ VE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ KIYMETLİ METAL CEVHERLERİ (Çizelge 11, şekil 12)	70.408	190.323.489
DEMİR CEVHERLERİ (Çizelge 12, şekil 13)	2.224.911	190.293.716
KURŞUN CEVHERLERİ (Çizelge 13, şekil 14)	135.840	172.394.270
TABİİ BORATLAR VE KONSANTRELERİ (Çizelge 14, şekil 15)	510.771	146.580.499
TRAVERTEN, İŞLENMİŞ (Çizelge 15, şekil 16)	389.478	131.488.928
Diğer Madenler	15.281.321	883.347.924
TOPLAM	31.602.835	4.067.628.799

TÜİK, 2021

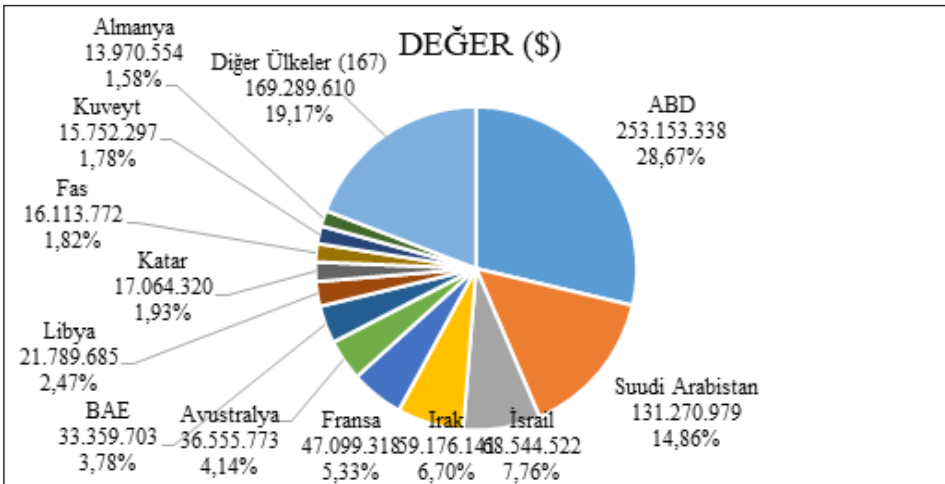
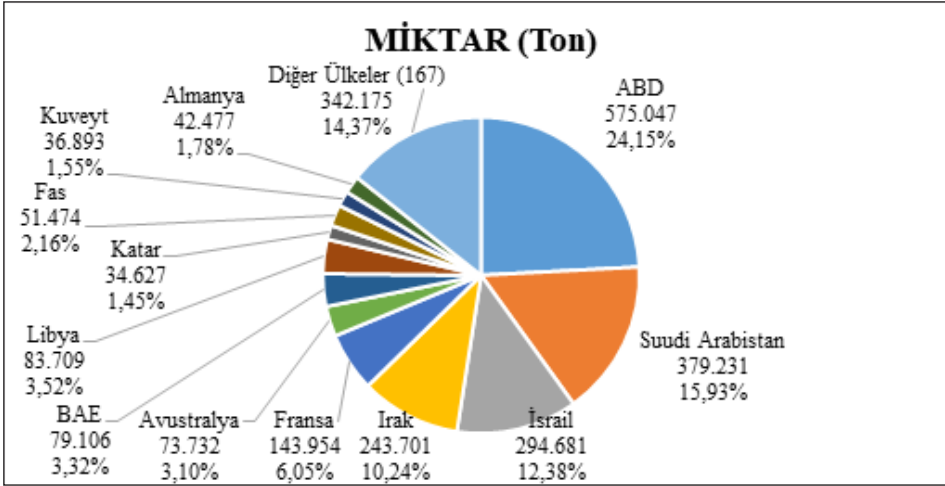
Şekil 6- Maden ihracatında ilk 10 madenin değerleri ve payları (2020)

1.İŞLENMİŞ MERMER

Çizelge 6- İşlenmiş mermer ihracatının ülkelere göre miktar ve değer çizelgesi.

ÜLKELER	MİKTAR (Ton)	DEĞER (\$)
ABD	575.047	253.153.338
Suudi Arabistan	379.231	131.270.979
İsrail	294.681	68.544.522
Irak	243.701	59.176.141
Fransa	143.954	47.099.318
Avustralya	73.732	36.555.773
BAE	79.106	33.359.703
Libya	83.709	21.789.685
Katar	34.627	17.064.320
Fas	51.474	16.113.772
Kuveyt	36.893	15.752.297
Almanya	42.477	13.970.554
Diğer Ülkeler (167)	342.175	169.289.610
Genel Toplam	2.380.807	883.140.012

TÜİK, 2021

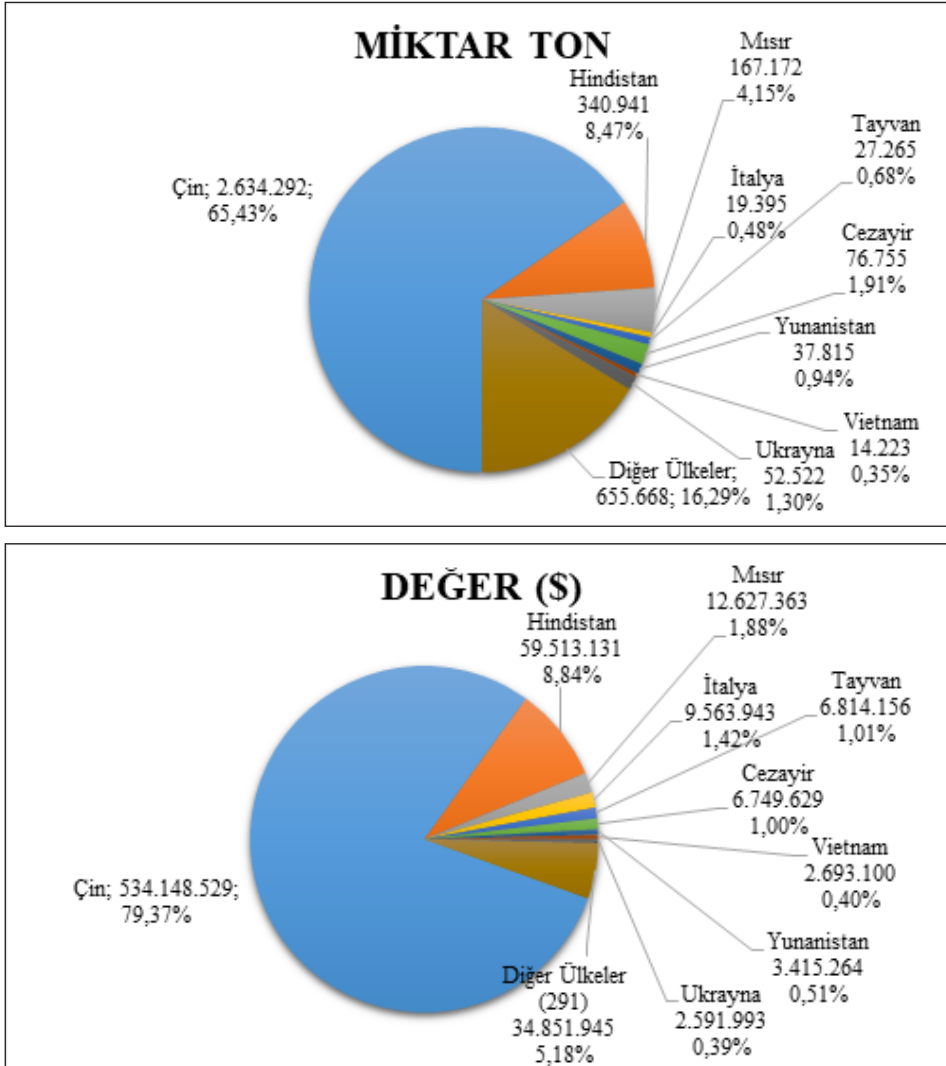
Şekil 7- İşlenmiş mermer ihracatında ülkelerin durumu.

MERMER, TRAVERTEN HAM BLOK VE PLAKALAR HALİNDE

Çizelge 7- Mermer, traverten ham blok ve plakalar ihracatının ülkelere göre miktar ve değer çizelgesi.

ÜLKELER	MİKTAR TON	DEĞER (\$)
Çin	2.634.292	534.148.529
Hindistan	340.941	59.513.131
Mısır	167.172	12.627.363
İtalya	19.395	9.563.943
Tayvan	27.265	6.814.156
Cezayir	76.755	6.749.629
Yunanistan	37.815	3.415.264
Vietnam	14.223	2.693.100
Ukrayna	52.522	2.591.993
Diğer Ülkeler (291)	655.668	34.851.945
Genel Toplam	4.026.046	672.969.053

TÜİK, 2021

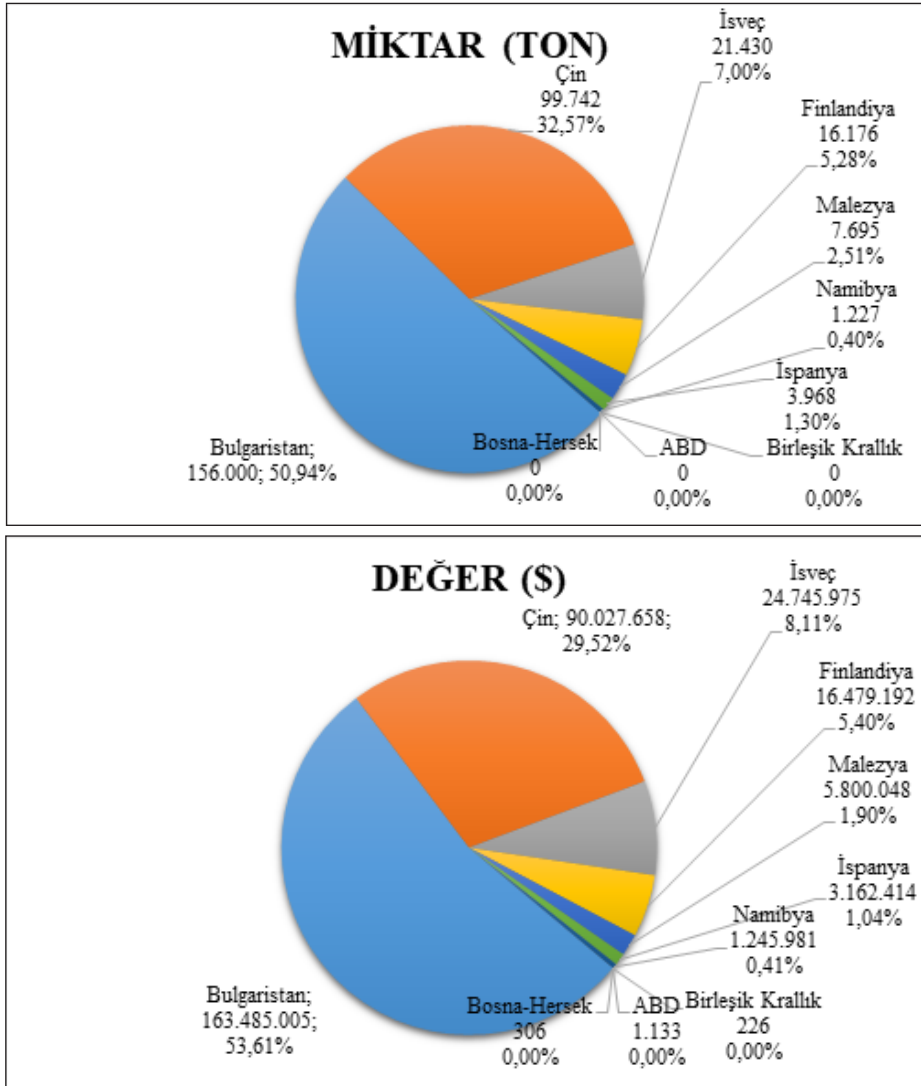
Şekil 8- Mermer, traverten ham blok ve plakalar halinde ihracatında ülkelerin durumu.

BAKIR CEVHERLERİ

Çizelge 8- Bakır cevherleri ihracatının ülkelere göre miktar ve değer çizelgesi.

ÜLKELER	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)
Bulgaristan	156.000	163.485.005
Çin	99.742	90.027.658
İsveç	21.430	24.745.975
Finlandiya	16.176	16.479.192
Malezya	7.695	5.800.048
İspanya	3.968	3.162.414
Namibya	1.227	1.245.981
ABD	0,33	1.133
Bosna-Hersek	0,31	306
Birleşik Krallık	0,34	226
Genel Toplam	306.239	304.947.938

TÜİK, 2021

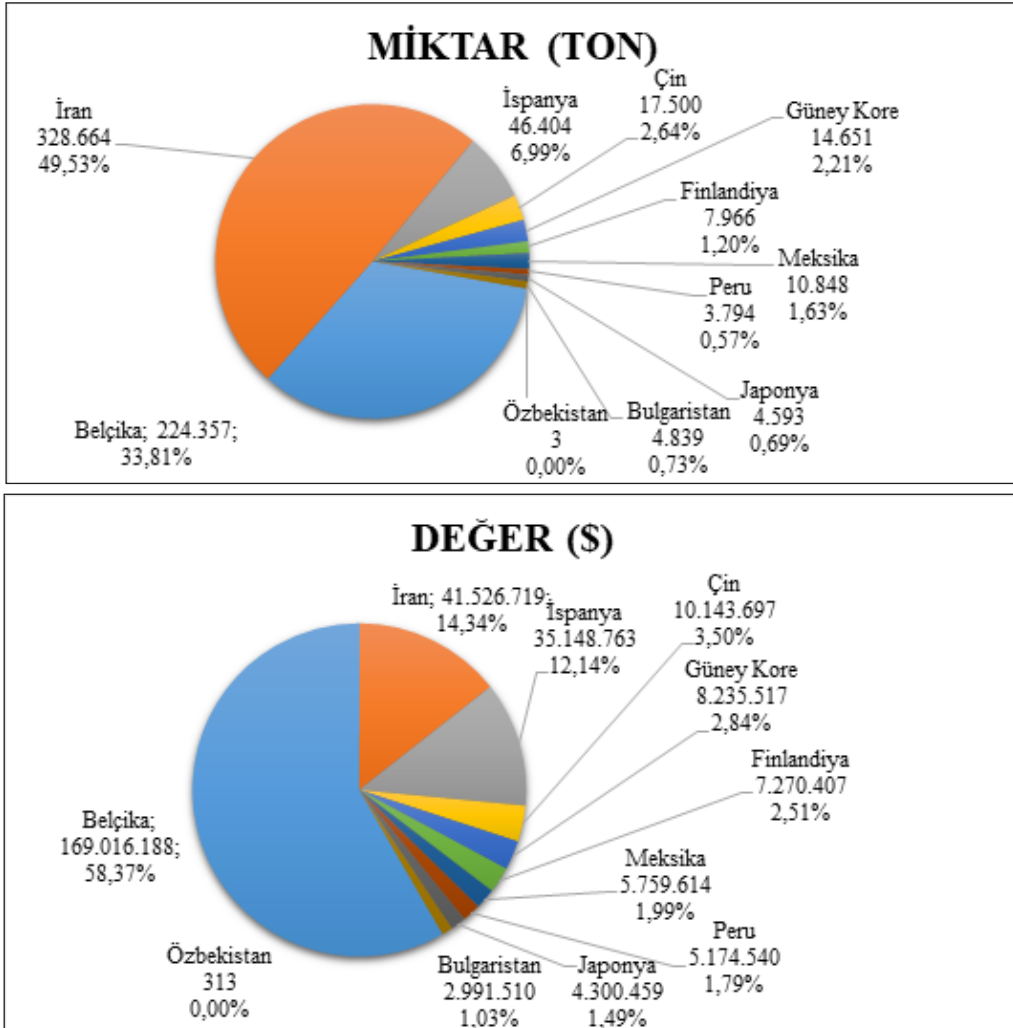
Şekil 9- Bakır cevherleri ihracatında ülkelerin durumu.

ÇİNKO CEVHERLERİ

Çizelge 9- Çinko cevherleri ihracatının ülkelere göre miktar ve değer çizelgesi.

ÜLKELER	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)
Belçika	224.357	169.016.188
İran	328.664	41.526.719
İspanya	46.404	35.148.763
Çin	17.500	10.143.697
Güney Kore	14.651	8.235.517
Finlandiya	7.966	7.270.407
Meksika	10.848	5.759.614
Peru	3.794	5.174.540
Japonya	4.593	4.300.459
Bulgaristan	4.839	2.991.510
Özbekistan	3	313
Genel Toplam	663.619	289.567.727

TÜİK, 2021

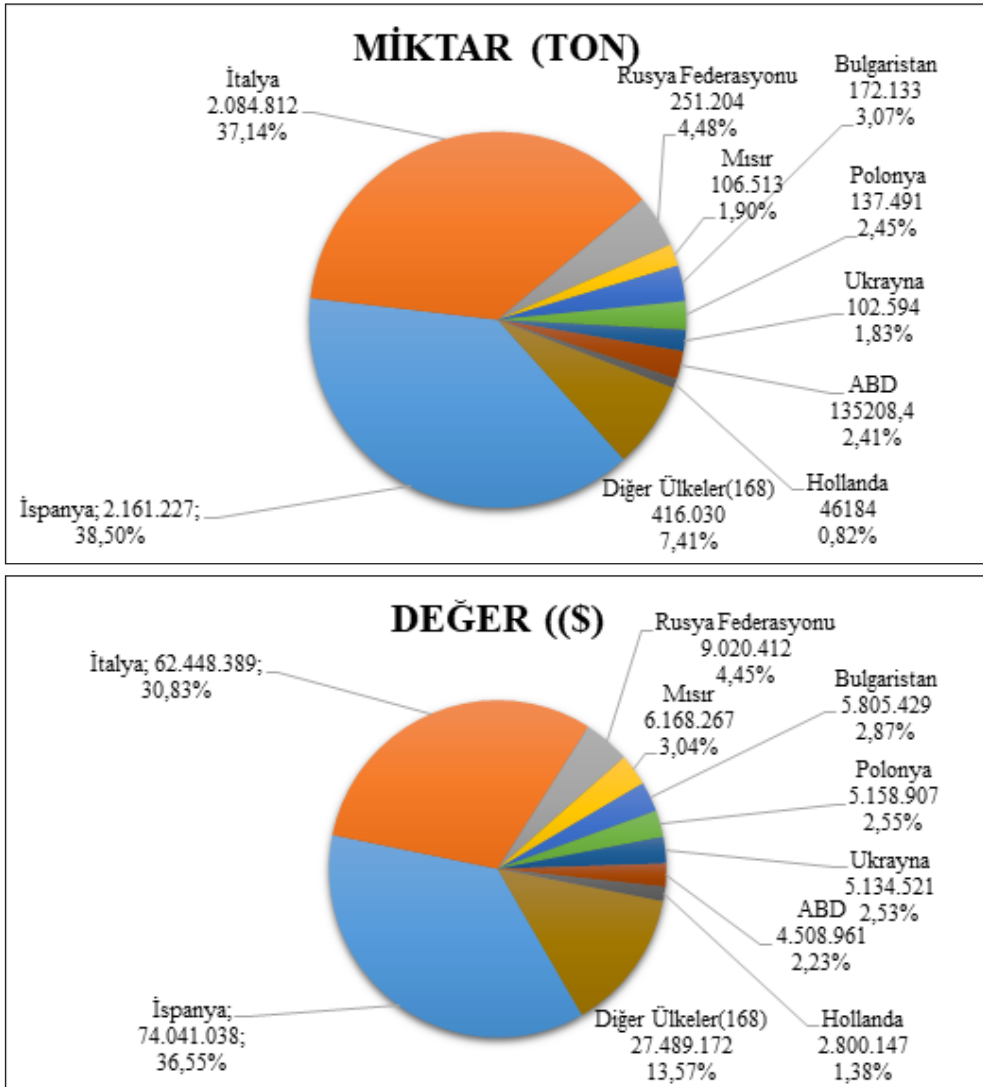
Şekil 10- Çinko cevherleri ihracatında ülkelerin durumu.

FELDİSPAT

Çizelge 10- Feldispat ihracatının ülkelere göre miktar ve değer çizelgesi.

ÜLKELER	MİKTAR (TON)	DEĞER ((\$)
İspanya	2.161.227	74.041.038
İtalya	2.084.812	62.448.389
Rusya Federasyonu	251.204	9.020.412
Mısır	106.513	6.168.267
Bulgaristan	172.133	5.805.429
Polonya	137.491	5.158.907
Ukrayna	102.594	5.134.521
ABD	135208,4	4.508.961
Hollanda	46184	2.800.147
Diğer Ülkeler(168)	416.030	27.489.172
Genel Toplam	5.613.396	202.575.243

TÜİK, 2021

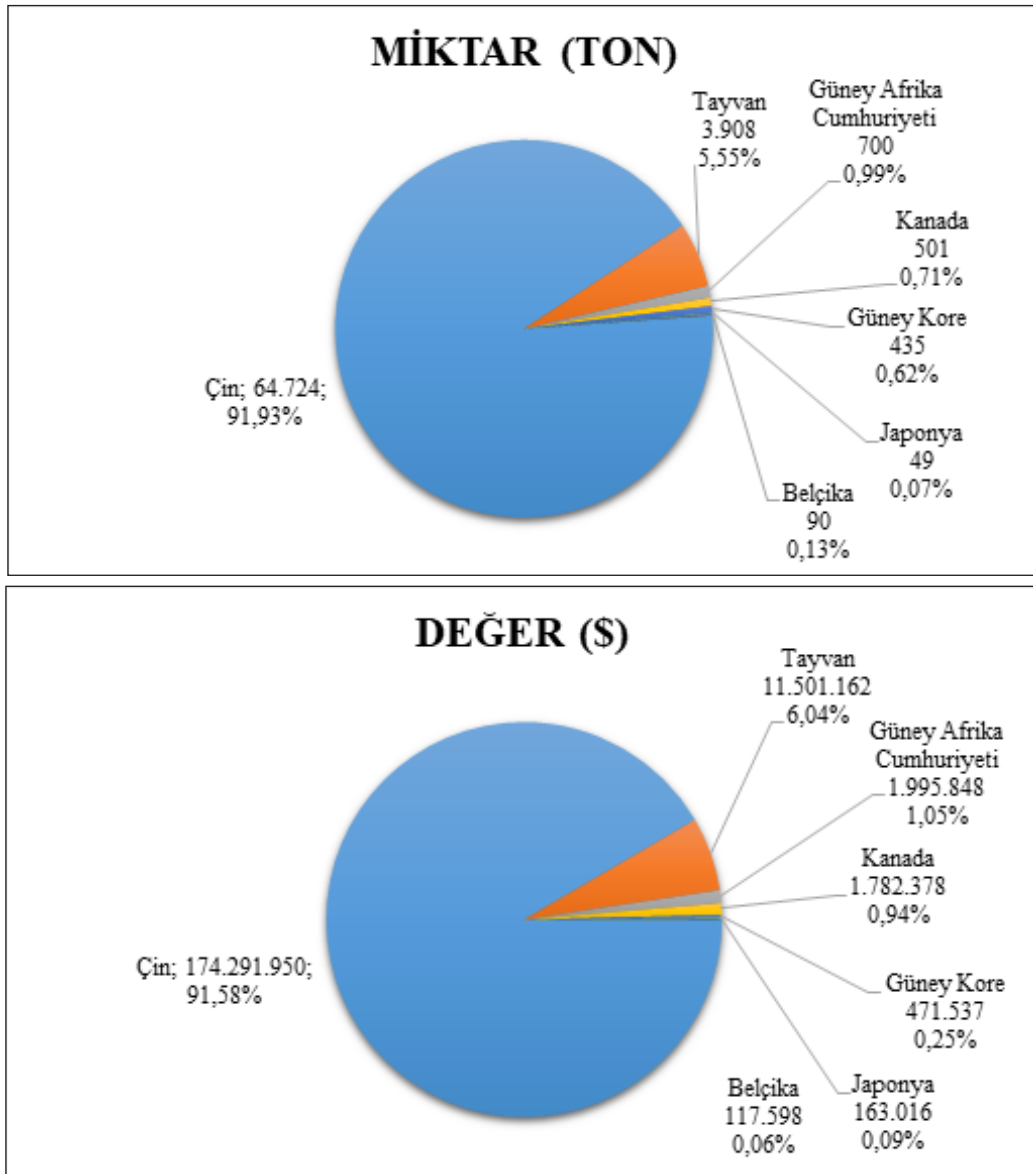
Şekil 11- Feldispat ihracatında ülkelerin durumu.

DİĞER KIYMETLİ METAL CEVHERLERİ VE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ KIYMETLİ METAL CEVHERLERİ

Çizelge 11- Diğer kıymetli metal cevherleri ihracatının ülkelere göre miktar ve değer çizelgesi.

ÜLKELER	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)
Çin	64.724	174.291.950
Tayvan	3.908	11.501.162
Güney Afrika Cumhuriyeti	700	1.995.848
Kanada	501	1.782.378
Güney Kore	435	471.537
Japonya	49	163.016
Belçika	90	117.598
Genel Toplam	70.408	190.323.489

TÜİK, 2021

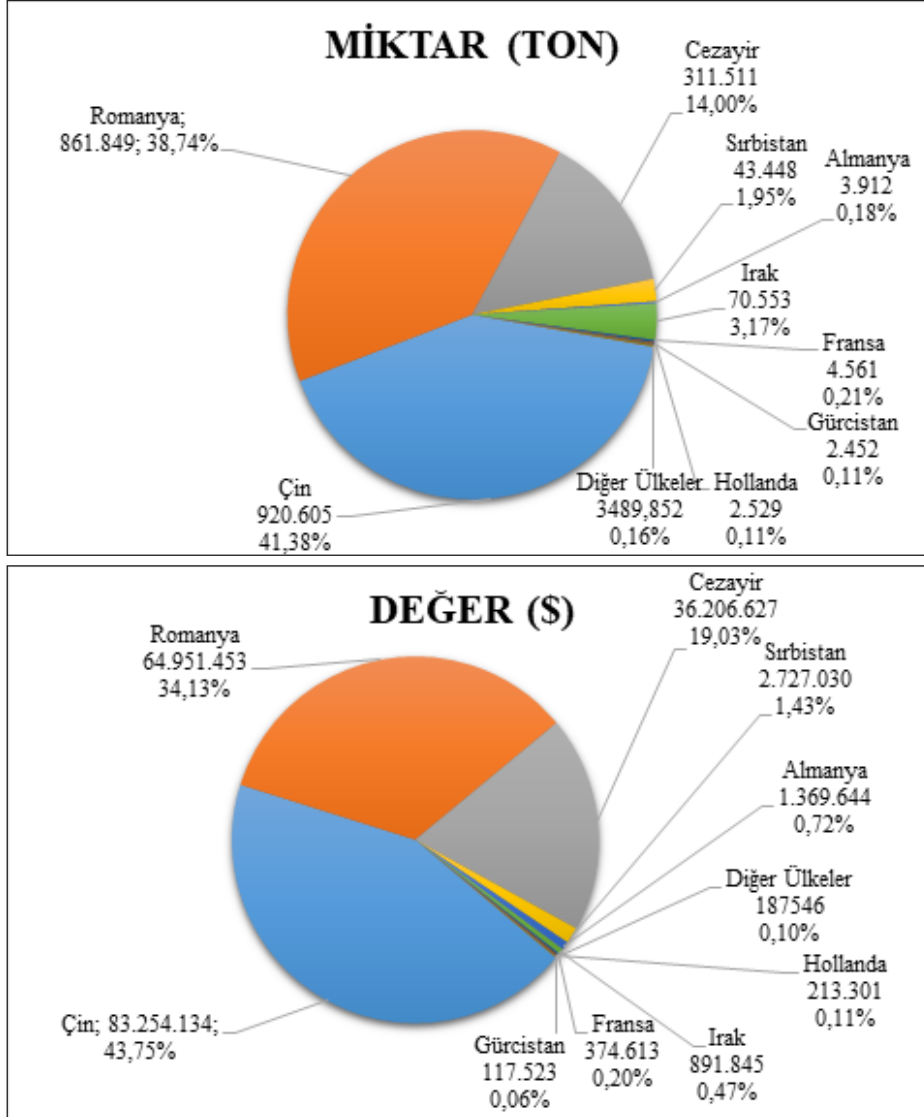
Şekil 12- Diğer kıymetli metal cevherleri ihracatında ülkelerin durumu.

DEMİR CEVHERLERİ

Çizelge 12- Demir cevherleri ihracatının ülkelere göre miktar ve değer çizelgesi.

ÜLKELER	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)
Çin	920.605	83.254.134
Romanya	861.849	64.951.453
Cezayir	311.511	36.206.627
Sırbistan	43.448	2.727.030
Almanya	3.912	1.369.644
Irak	70.553	891.845
Fransa	4.561	374.613
Hollanda	2.529	213.301
Gürcistan	2.452	117.523
Diğer Ülkeler (10)	3489,852	187546
Genel Toplam	2.224.911	190.293.716

TÜİK, 2021

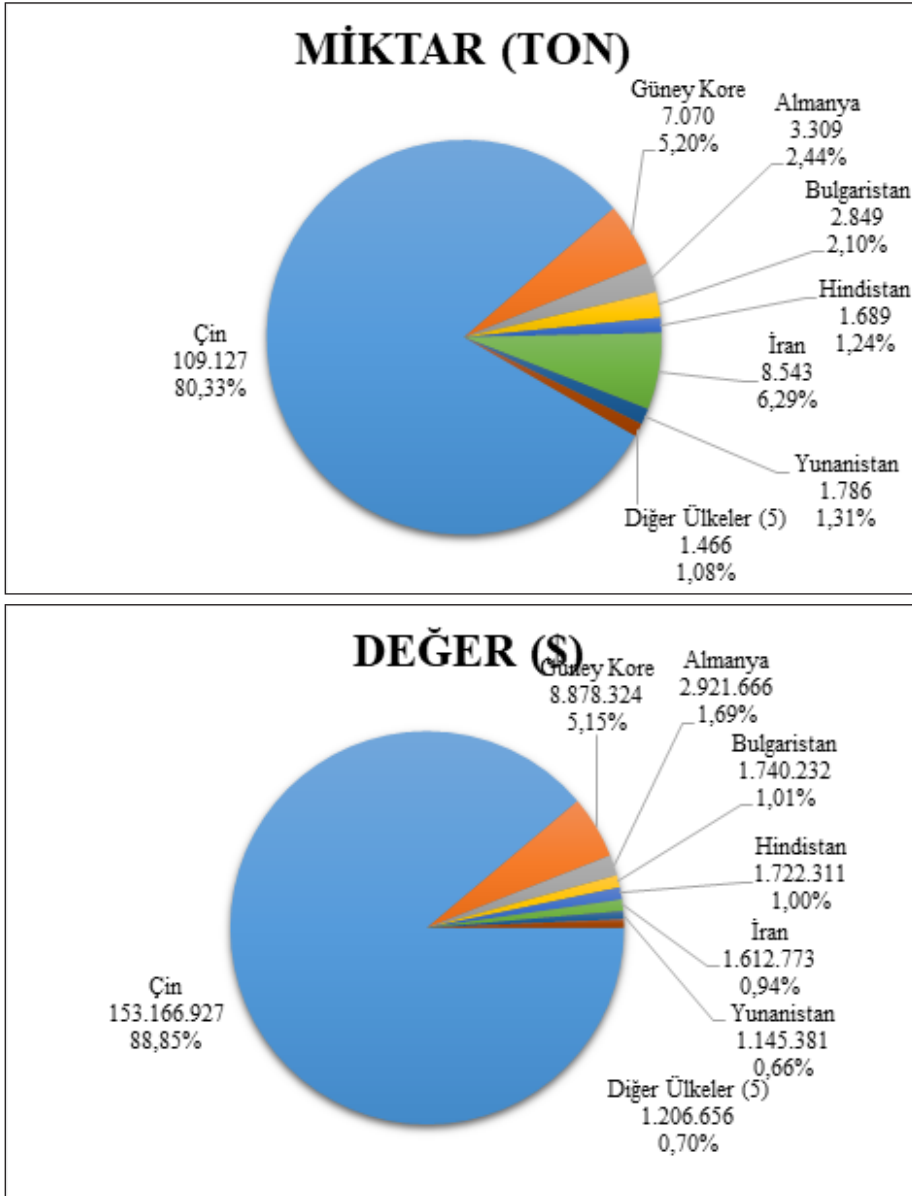
Şekil 13- Demir cevherleri ihracatında ülkelerin durumu.

KURŞUN CEVHERLERİ

Çizelge 13- Kurşun cevherleri ihracatının ülkelere göre miktar ve değer çizelgesi.

ÜLKELER	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)
Çin	109.127	153.166.927
Güney Kore	7.070	8.878.324
Almanya	3.309	2.921.666
Bulgaristan	2.849	1.740.232
Hindistan	1.689	1.722.311
İran	8.543	1.612.773
Yunanistan	1.786	1.145.381
Diğer Ülkeler (5)	1.466	1.206.656
Genel Toplam	135.840	172.394.270

TÜİK, 2021

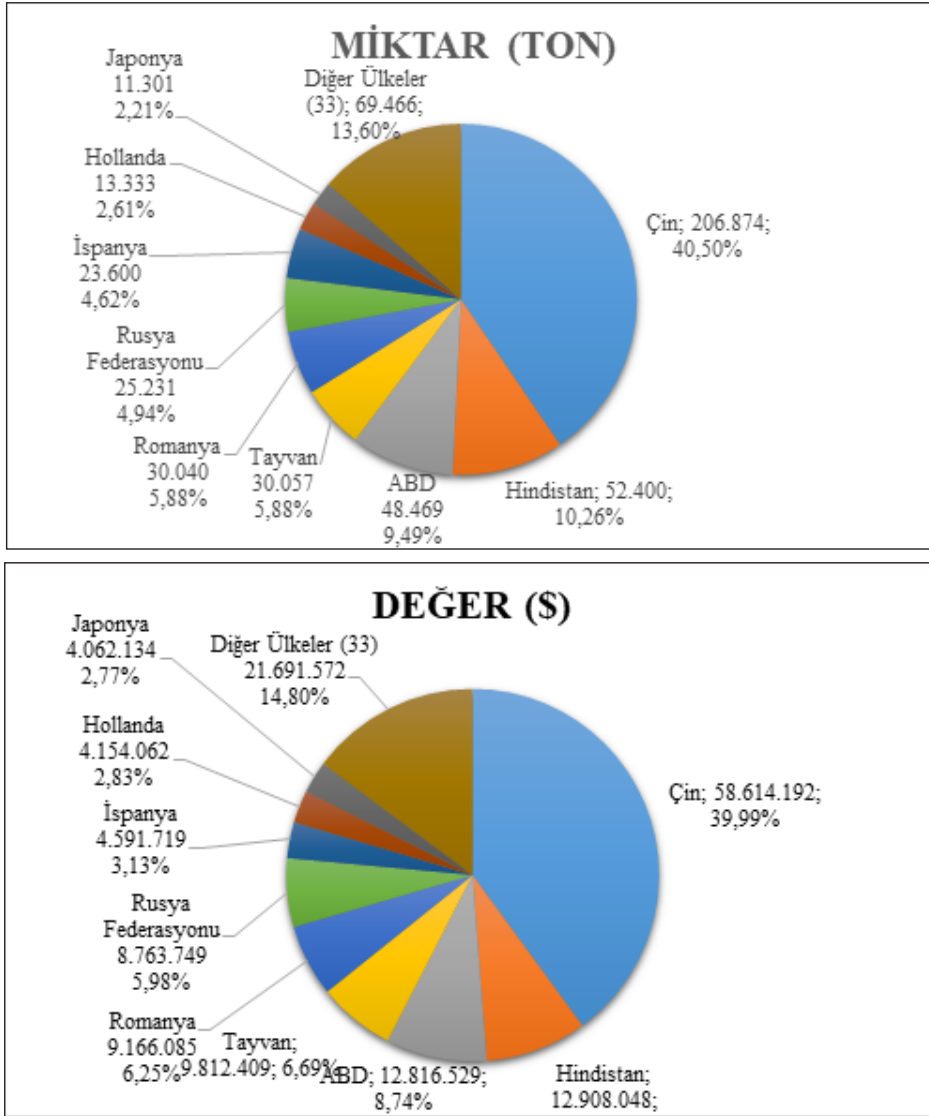
Şekil 14- Kurşun cevherleri ihracatında ülkelerin durumu.

TABİİ BORATLAR VE KONSANTRELERİ

Çizelge 14- Tabii boratlar ve konsantreleri ihracatının ülkelere göre miktar ve değer çizelgesi.

ÜLKELER	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)
Çin	206.874	58.614.192
Hindistan	52.400	12.908.048
ABD	48.469	12.816.529
Tayvan	30.057	9.812.409
Romanya	30.040	9.166.085
Rusya Federasyonu	25.231	8.763.749
İspanya	23.600	4.591.719
Hollanda	13.333	4.154.062
Japonya	11.301	4.062.134
Diğer Ülkeler (33)	69.466	21.691.572
Genel Toplam	510.771	146.580.499

TÜİK, 2021

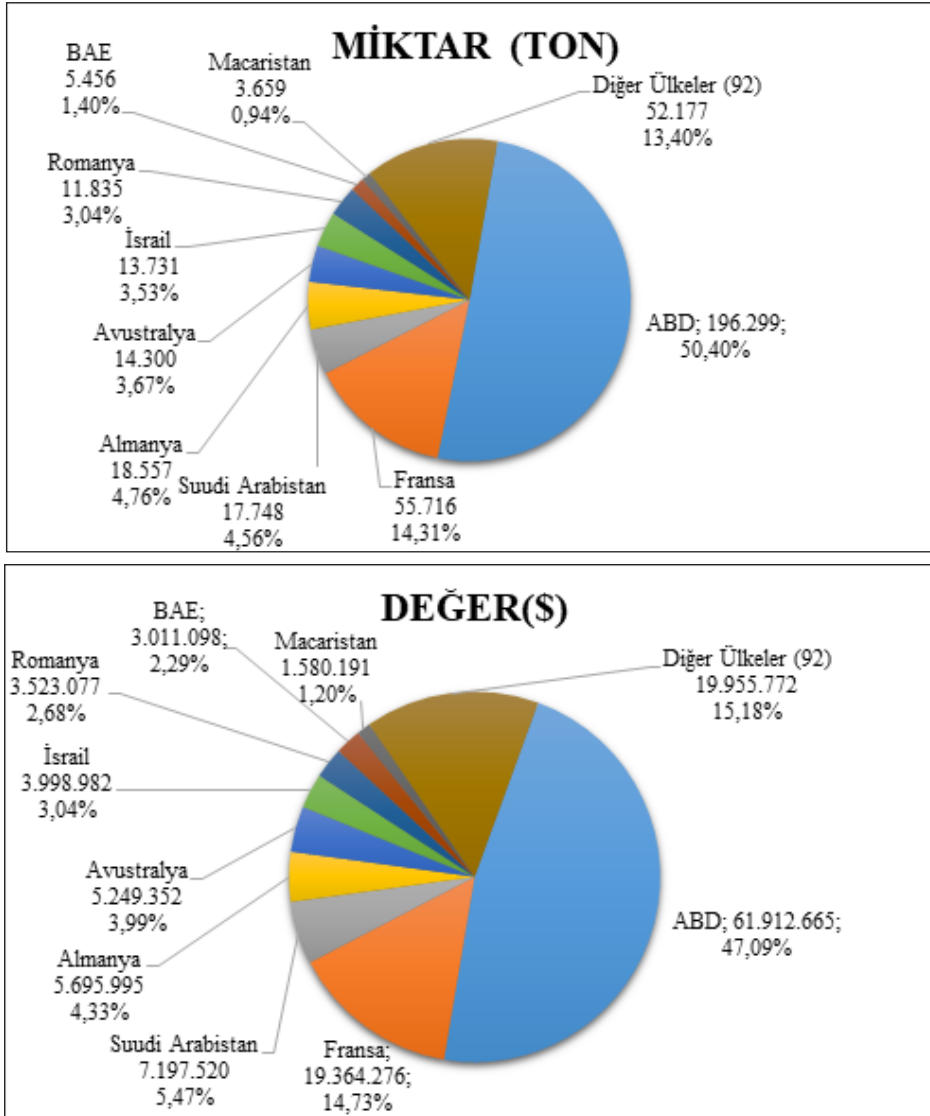
Şekil 15- Tabii boratlar ve konsantreleri ihracatında ülkelerin durumu.

TRAVERTEN İŞLENMİŞ

Çizelge 15- Traverten işlenmiş ihracatının ülkelere göre miktar ve değer çizelgesi.

ÜLKELER	MİKTAR (TON)	DEĞER(\$)
ABD	196.299	61.912.665
Fransa	55.716	19.364.276
Suudi Arabistan	17.748	7.197.520
Almanya	18.557	5.695.995
Avustralya	14.300	5.249.352
İsrail	13.731	3.998.982
Romanya	11.835	3.523.077
BAE	5.456	3.011.098
Macaristan	3.659	1.580.191
Diğer Ülkeler (92)	52.177	19.955.772
Genel Toplam	389.478	131.488.928

TÜİK, 2021

Şekil 16- İşlenmiş traverten ihracatında ülkelerin durumu.

2.4. 2020 Yılı Maden İthalatı

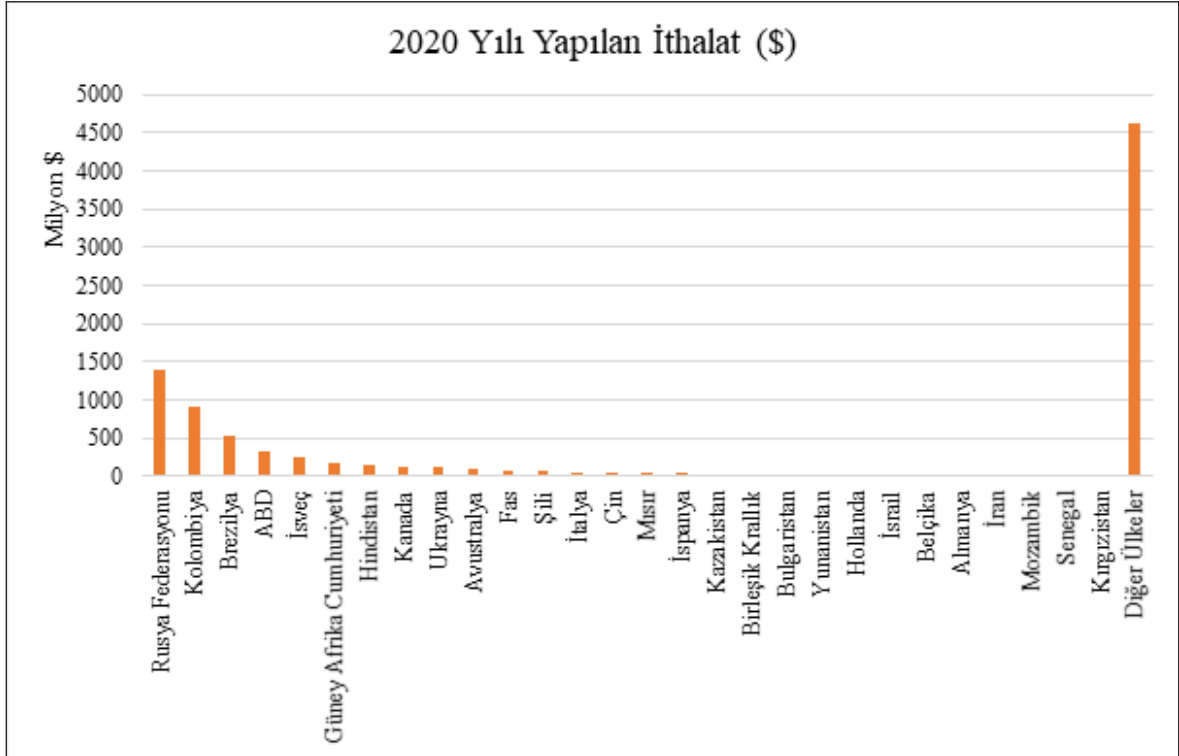
2020 yılında madencilik sektörü ithalatının gerçekleştirildiği önemli ülkeler arasında; Rusya Federasyonu 1,40 milyar \$ ile (%29,82 payla) ilk sırada yer alırken, bu ülkeden yapılmış olan ithalatımız bir önceki yılın aynı dönemine göre %0,51 oranında düşüş kaydetmiştir (Çizelge 16).

Rusya Federasyonunu sırasıyla; 917,45 milyon \$ ile Kolombiya (%32,27 düşüş), 520,23 milyon \$ ile Brezilya (%6,89 artış) takip etmiştir. Bu ülkeleri yine sırasıyla; ABD, İsveç, Güney Afrika Cumhuriyeti, Hindistan, Kanada ve Ukrayna takip etmiştir (Çizelge 16), Şekil 17).

TÜİK verilerine göre 2020 yılında 209.530.914.663 \$ olarak gerçekleşen ülkemiz toplam ithalatından %2,25 pay alan madencilik sektörü ithalatı, bir önceki yıla göre % 17,49 düşüş ile 4.716.376.994 \$ olarak gerçekleşmiştir. Maden ithalatının % 61,29'u enerji

hammaddeleri, %26,30'u metalik madenler, %10,55'i endüstriyel hammaddeler ve %1,86'sı doğal taşlardan oluşmaktadır. 2020 yılında en fazla ithal edilen maden ürün grupları arasında enerji hammaddeleri 2,89 milyar \$ ile ilk sırada yer alırken, bu ürün grubunu, 1,24 milyar \$ ile metalik cevherler, 497,67 milyon \$ ile endüstriyel mineraller ve en son olarak 87,84 milyon \$ ile doğal taşlar sıralanmıştır (Çizelge 17), (Şekil 18).

Bu dönemde, taşkömürü 40,10 milyon ton ve 2,7 milyar \$ ile 2020 yılında toplam maden ithalatımız içinde en fazla ithal edilen ürün olurken, demir cevheri ve konsantresi 9,99 milyon ton ve 1,06 milyar \$ ile ikinci, koklaşabilir kömürler 669,49 bin ton ve 147,19 milyon \$ ile üçüncü, süs taşları 121,98 milyon \$ ile dördüncü, fosfatlar 1,1 milyon ton ve 86 milyon \$ ile beşinci ve bakır 41,27 bin ton ve 67,94 milyon \$ ile altıncı sırada yer almıştır (Çizelge 19).

Şekil 17- Ülkelere göre maden ithalat değerleri (2020).

Çizelge 16- 2020 Yılı maden ithalatı yapılan ülke payları ve geçen yıla göre değişimi.

	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)	TOPLAMDAKİ DEĞERE GÖRE PAY (%)	İTHALATIN GEÇEN YILA GÖRE DEĞER DEĞİŞİMİ (%)
Rusya Federasyonu	17.730.316,60	1.406.556.768,00	29,82	-0,51
Kolombiya	17.403.703,43	917.457.112,00	19,45	-32,27
Brezilya	5.426.465,78	520.232.787,00	11,03	6,89
ABD	2.516.334,08	319.206.174,00	6,77	46,32
İsveç	2.135.700,59	264.541.279,00	5,61	39,71
Güney Afrika Cumhuriyeti	2.480.873,58	178.282.091,00	3,78	-9,42
Hindistan	179.240,30	141.622.256,00	3,00	-39,78
Kanada	1.089.595,78	133.895.277,00	2,84	-51,45
Ukrayna	963.820,50	121.452.625,00	2,58	21,05
Avustralya	905.687,15	103.041.069,00	2,18	-82,39
Fas	841.014,53	67.191.208,00	1,42	2,13
Şili	39.737,48	66.098.915,00	1,40	40.208,39
İtalya	157.464,25	53.559.814,00	1,14	11,34
Çin	94.834,79	50.496.471,00	1,07	-60,23
Mısır	880.001,59	43.976.779,00	0,93	21,18
İspanya	151.925,11	40.122.300,00	0,85	10,68
Kazakistan	466.249,68	27.511.945,00	0,58	320,00
Birleşik Krallık	106.264,68	22.028.822,00	0,47	11,38
Bulgaristan	333.090,01	21.364.555,00	0,45	-29,18
Yunanistan	329.203,82	20.929.972,00	0,44	-14,50
Hollanda	19.749,68	18.503.680,00	0,39	-23,94
İsrail	189.586,88	17.179.322,00	0,36	-15,84
Belçika	9.401,74	14.872.847,00	0,32	-45,79
Almanya	34.212,22	14.591.671,00	0,31	-11,60
İran	65.901,03	9.158.546,00	0,19	-50,10
Mozambik	78.495,05	8.803.527,00	0,19	-3,06
Senegal	26.207,04	8.019.398,00	0,17	261,68
Kırgızistan	3.838,93	5.893.401,00	0,12	-3,82
Meksika	11.699,92	5.843.715,00	0,12	-22,98
Fransa	17.786,16	5.835.904,00	0,12	10,69
BAE	936,25	5.719.343,00	0,12	-62,13
Macaristan	21.166,41	5.429.815,00	0,12	44,47
Tayland	2.068,29	4.650.943,00	0,10	24,72
Portekiz	23.216,16	4.588.724,00	0,10	117,12
Vietnam	18.415,22	4.535.914,00	0,10	-49,55
Finlandiya	13.861,96	4.282.469,00	0,09	7,32

Çizelge 16'nın devamı.

	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)	TOPLAMDAKİ DEĞERE GÖRE PAY (%)	İTHALATIN GEÇEN YILA GÖRE DEĞER DEĞİŞİMİ (%)
Litvanya	22.422,03	3.842.306,00	0,08	17,39
Letonya	19.941,83	3.600.752,00	0,08	23,25
Pakistan	18.213,96	3.489.494,00	0,07	122,98
Endonezya	2.182,62	3.323.944,00	0,07	-65,12
Estonya	16.279,51	3.322.265,00	0,07	31,31
Hong Kong	2.522,03	3.258.962,00	0,07	-77,98
Türkmenistan	46.009,63	3.114.282,00	0,07	29.142,08
Mali	22.521,32	2.208.210,00	0,05	Geçen Yıl Ticareti Yok
Ermenistan	1.594,18	2.103.737,00	0,04	930.757,08
Japonya	1.199,13	1.991.712,00	0,04	76,55
Gizli Ülke	71.932,00	1.735.878,00	0,04	-62,34
Libya	19.429,97	1.707.952,00	0,04	135,31
Ege Serbest Bölgesi	1.415,16	1.562.145,00	0,03	7.190,54
Norveç	3.431,07	1.506.514,00	0,03	8,74
Slovakya	4.180,07	1.505.656,00	0,03	-14,44
Avusturya	2.069,70	1.486.263,00	0,03	42,40
Malezya	1.259,62	1.449.394,00	0,03	-15,12
Guyana	3.394,75	1.373.196,00	0,03	27,68
Kuzey Makedonya	5.415,87	1.286.214,00	0,03	-52,26
Sierra Leone	855,42	1.207.516,00	0,03	25,95
Madagaskar	1.522,00	1.195.521,00	0,03	9,09
Zimbabve	3.162,00	1.136.031,00	0,02	16,86
Romanya	3.068,16	1.054.079,00	0,02	27,40
Belarus	6.503,16	934.902,00	0,02	46,81
Polonya	1.291,15	779.877,00	0,02	-82,36
Afganistan	3.047,68	772.889,00	0,02	-15,61
Suudi Arabistan	292,89	709.233,00	0,02	-67,22
Bangladeş	954,03	707.558,00	0,02	112,08
Arnavutluk	6.848,21	528.359,00	0,01	-11,18
Ürdün	9.837,96	496.111,00	0,01	311,48
Cezayir	6.338,52	438.066,00	0,01	118,42
Malavi	8.010,00	423.761,00	0,01	81.080,27
Sırbistan	493,20	389.226,00	0,01	96,75
Irak	719,52	344.613,00	0,01	658,98
Çekya	479,71	334.441,00	0,01	21,70
Özbekistan	2.664,81	315.092,00	0,01	165,84

Çizelge 16'nın devamı.

	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)	TOPLAMDAKİ DEĞERE GÖRE PAY (%)	İTHALATIN GEÇEN YILA GÖRE DEĞER DEĞİŞİMİ (%)
Güney Kore	360,22	298.296,00	0,01	34,34
Tunus	1.056,06	296.129,00	0,01	-6,36
Yeni Zelanda	335,58	236.746,00	0,01	-63,25
Moğolistan	20,09	231.115,00	0,00	Geçen Yıl Ticareti Yok
Lübnan	2,70	227.548,00	0,00	-62,29
Umman	44,23	207.221,00	0,00	171,73
Danimarka	90,85	182.373,00	0,00	-6,92
Peru	442,08	178.567,00	0,00	-96,83
İsviçre	425,67	154.820,00	0,00	6,99
Kayseri Serbest Bölgesi	475,00	148.965,00	0,00	11,12
Kosova	232,56	115.935,00	0,00	-17,80
Zambiya	524,31	112.529,00	0,00	1.076,96
Sri Lanka	17,88	98.380,00	0,00	-31,77
Dominik Cumhuriyeti	0,21	64.484,00	0,00	168,67
Filipinler	47,69	60.318,00	0,00	Geçen Yıl Ticareti Yok
Katar	47,00	48.302,00	0,00	-91,89
ABD Küçük Out.Adl.	90,00	45.977,00	0,00	Geçen Yıl Ticareti Yok
Azerbaycan	162,75	43.964,00	0,00	167,10
Gürcistan	316,61	43.960,00	0,00	-99,73
Mauritius	38,33	39.985,00	0,00	85,86
Uruguay	6,39	39.631,00	0,00	Geçen Yıl Ticareti Yok
Angola	154,31	38.237,00	0,00	571,65
Panama	22,00	36.026,00	0,00	Geçen Yıl Ticareti Yok
Belirlenemeyen Ülke ve Bölgeler	61,13	31.403,00	0,00	Geçen Yıl Ticareti Yok
Guatemala	22,44	31.371,00	0,00	Geçen Yıl Ticareti Yok
Cibuti	108,00	30.240,00	0,00	Geçen Yıl Ticareti Yok
Hırvatistan	46,60	24.636,00	0,00	-74,57
Suriye	332,31	24.133,00	0,00	102,49
Tayvan	23,33	22.246,00	0,00	-88,64
Tanzanya	20,41	21.196,00	0,00	13,24
Gabon	19,80	20.363,00	0,00	-75,24
Gine	272,93	19.106,00	0,00	5.163,36
Karadağ	32,04	18.682,00	0,00	Geçen Yıl Ticareti Yok
Uganda	44,00	12.760,00	0,00	Geçen Yıl Ticareti Yok
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	25,00	12.617,00	0,00	-38,47
İrlanda	39,42	10.043,00	0,00	-40,97

Çizelge 16'nın devamı.

	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)	TOPLAMDAKİ DEĞERE GÖRE PAY (%)	İTHALATIN GEÇEN YILA GÖRE DEĞER DEĞİŞİMİ (%)
Bahreyn	14,00	6.215,00	0,00	-97,70
Liberya	1,94	5.381,00	0,00	1.199,76
Bursa Serbest Bölgesi	13,14	4.450,00	0,00	-68,62
Paraguay	1,19	4.319,00	0,00	Geçen Yıl Ticareti Yok
Kotdivuar	0,20	4.179,00	0,00	-84,68
Kocaeli Serbest Bölgesi	3,60	2.810,00	0,00	Geçen Yıl Ticareti Yok
Etiyopya	0,26	1.810,00	0,00	1.447,01
Slovenya	0,90	1.031,00	0,00	Geçen Yıl Ticareti Yok
Yumurtalık Serbest Bölgesi	20,00	906,00	0,00	Geçen Yıl Ticareti Yok
Sudan	1,58	733,00	0,00	-99,28
Liechtenstein	0,00	610,00	0,00	-67,86
Malta	0,47	518,00	0,00	-84,57
Ekvator	1,50	451,00	0,00	Geçen Yıl Ticareti Yok
İzlanda	0,03	336,00	0,00	Geçen Yıl Ticareti Yok
Burkina Faso	0,19	303,00	0,00	-69,46
Kuveyt	0,04	300,00	0,00	-81,25
Moritanya	0,08	286,00	0,00	Geçen Yıl Ticareti Yok
Nijerya	0,02	153,00	0,00	-99,47
Venezuela	1,45	109,00	0,00	Geçen Yıl Ticareti Yok
Çorlu Avrupa Serbest Bölgesi	0,25	78,00	0,00	Geçen Yıl Ticareti Yok
Kongo	0,09	56,00	0,00	Geçen Yıl Ticareti Yok
Yemen	0,12	39,00	0,00	Geçen Yıl Ticareti Yok
Bosna-Hersek	0,05	24,00	0,00	Geçen Yıl Ticareti Yok
Kenya	0,02	3,00	0,00	-99,89
Togo	0,01	1,00	0,00	Geçen Yıl Ticareti Yok
Genel Toplam	55.095.591	4.716.376.994	100,00	-17,49

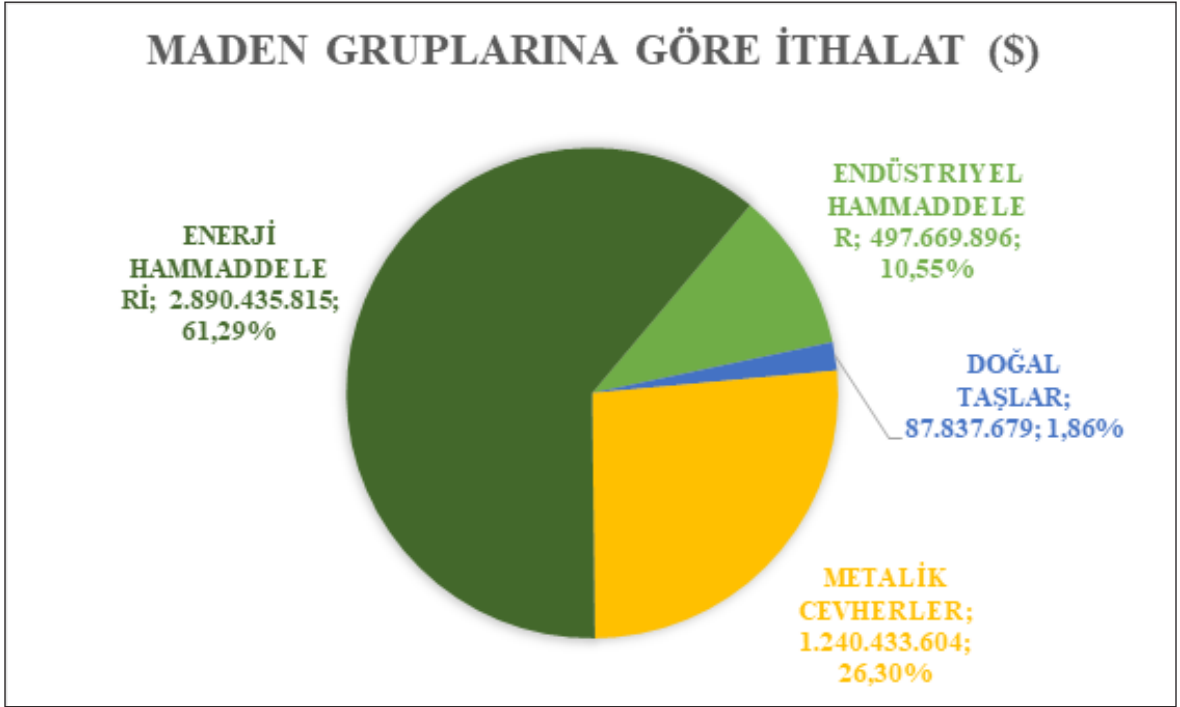
TÜİK, 2021

2.5. İthalatın Maden Gruplarına Göre Dağılımı

Çizelge 17- 2020 Yılı maden ithalatının gruplara göre dağılımı.

	İTHALAT			
	MİKTAR (Ton)	DEĞER (\$)	Toplamdaki değere göre pay (%)	İthalatın Geçen yıla Göre Değer Değişimi (%)
ENDÜSTRİYEL HAMMADDELER	3.364.314	497.669.896	10,55	-17,97
DOĞAL TAŞLAR	233.916	87.837.679	1,86	4,79
METALİK CEVHERLER	10.634.753	1.240.433.604	26,30	2,42
ENERJİ HAMMADDELERİ	40.862.607	2.890.435.815	61,29	-24,23
GENEL TOPLAM	55.095.591	4.716.376.994	100,00	-17,49

TÜİK, 2021

Şekil 18- Maden ithalatının maden gruplarına göre dağılımı (2020).

Endüstriyel Hammaddeler; 2020 yılı endüstriyel hammaddeler ithalatımız toplamda geçen yıla göre %17,97 düşüş ile 497.669.896 \$ olarak gerçekleşmiştir. Kükürt 19,74 milyon \$, grafit 9,95 milyon \$, kum 38,98 milyon \$, kaolin ve kaolinli killer 48,11 milyon \$, refrakter killer 27,35 milyon \$, fosfatlar 86,04 milyon \$, manyezit 44,75 milyon \$, alçı 3,13 milyon \$, talk 10,04 milyon \$, florit 14,37 milyon \$, süstaşları 121,98 milyon \$ ve zirkonyum silikat 40,49 milyon \$'dır.

Bu grupta ithalat yaptığımız ülkeler sırasıyla; Hindistan (101,82 milyon \$), Fas (66,55 milyon \$), Çin (35,16 milyon \$), Mısır (29,66 milyon \$), Ukrayna (24,96 milyon \$) ve İspanya (22,45 milyon \$) yer almaktadır. Bu ülkeleri sırasıyla; Birleşik Krallık, Bulgaristan, İtalya ve İsrail takip etmektedir.

Doğaltaşlar; 2020 yılı doğaltaş ithalatımız toplamda geçen yıla göre %4,79 artış ile 87.837.679\$ olarak gerçekleşmiştir. İşlenmiş mermer 26,37 milyon \$, işlenmiş granit 52,99 milyon \$ ve işlenmiş kayagan taşı 1,37 milyon \$'dır.

Bu grupta ithalat yaptığımız ülkeler sırasıyla; Hindistan (29,50 milyon \$), İtalya (13,97 milyon \$), İspanya (12,60 milyon \$), Yunanistan (7,80 milyon \$), Mısır (5,37 milyon \$) ve Vietnam (4,04 milyon \$) yer almaktadır. Bu ülkeleri sırasıyla; İran, Portekiz, Çin, Fransa ve Kuzey Makedonya takip etmektedir.

Metalik Cevherler; 2020 yılı metalik cevher ithalatımız toplamda geçen yıla göre %2,42 artış ile 1.240.433.604 \$ olarak gerçekleşmiştir. Demir 1,06 milyar \$, Bakır 67,94 milyon \$, Alüminyum 15,86 milyon \$, Krom 27,32 milyon \$, Titanyum 20,21 milyon \$, Demir veya Çeliğin imalinden elde edilen döküntüler cüruf ve molozlar 27,96 milyon \$'dır.

Bu grupta ithalat yaptığımız ülkeler sırasıyla; Brezilya (509,86 milyon \$), İsveç (264,46 milyon \$), Rusya Federasyonu (139,66 milyon \$), Ukrayna (90,21 milyon \$), Şili (66,09 milyon \$), Güney Afrika Cumhuriyeti (63,38 milyon \$) ve Kanada (22,87 milyon \$) yer almaktadır. Bu ülkeleri sırasıyla; Çin, Hindistan, Yunanistan, Mısır ve Senegal takip etmektedir.

Enerji Hammaddeleri; 2020 yılı enerji hammaddeleri ithalatımız toplamda geçen yıla göre %24,23 düşüş ile 2.890.435.815 \$ olarak gerçekleşmiştir. Taşkömürü 2,7 milyar \$, turba 15,57 milyon \$, koklaşabilir kömürler 147,19 milyon \$ ve Bitüm 3 milyon \$'dır.

Bu grupta ithalat yaptığımız ülkeler sırasıyla; Rusya Federasyonu (1,25 milyar \$), Kolombiya (917 milyon \$), ABD (303,80 milyon \$), Güney Afrika Cumhuriyeti (111,58 milyon \$), Kanada (110,75 milyon \$), Avustralya (101,75 milyon \$) ve Kazakistan (26,43 milyon \$) yer almaktadır. Bu ülkeleri sırasıyla; İtalya, Mozambik, Ukrayna ve Macaristan takip etmektedir.

Çizelge 18- Maden ithalatının geçen yıla göre değişimi (2020).

	İTHALAT		İTHALATIN GEÇEN YILA GÖRE DEĞİŞİMİ	
	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)	MİKTAR (%)	DEĞER (%)
ENDÜSTRİYEL HAMMADDELER				
TUZLAR	81.829	4.221.657	-47,23	-38,66
KAVRULMAMIŞ DEMİR PİRİTLERİ	714	330.910	27,42	24,63
KÜKÜRT	255.279	19.740.997	-20,43	-43,95
GRAFİT	11.601	9.958.386	11,37	8,06
KUM	988.610	38.981.291	-13,84	-14,83
KUVARS	3.291	889.524	-48,77	-49,21
KUVAZİT	15	51.664	-78,00	-79,06
KAOLİN VE KAOLİNLİ KİLLER	303.921	48.116.114	3,14	8,36
BENTONİT	2.079	1.403.052	4,37	9,32
REFRAKTER KİLLER	272.602	27.354.922	21,47	17,38
ANDALUZİT DİSTEN SİLLİMANİT	8.240	3.312.758	-40,43	-37,07
FOSFATLAR	1.100.549	86.046.358	6,73	3,38
BARİT	7.581	2.927.122	33,26	8,15
TRİPOLİT DİATOMİT KİSELGUR	2.644	1.967.091	30,51	37,82
POMZA(SÜNGER TAŞI)	8	18.692	-99,73	-79,15
ZIMPARA TAŞI VE DİĞER TABİİ AŞINDIRICILAR	3.321	1.130.400	-1,32	4,70
ÇAKILTAŞI ÇAKMAK TAŞI MICİR CÜRUF MOLOZ	996	486.379	-4,07	61,46
DOLOMİT	4.153	1.276.778	-50,45	7,47
MANYEZİT	67.343	44.755.040	-11,57	-28,15
ALÇITAŞI VE ALÇILAR	39.123	3.133.390	25,85	-14,50
KİREÇ VE KİREÇTAŞLARI	2.866	715.796	-25,44	-28,53
MİKA	597	543.574	34,18	-1,06
TALK	33.588	10.040.668	22,69	14,64
TABİİ BORATLAR VE KONSANTRELERİ	5	13.133	0,00	0,00
FELDİSPAT	31.817	3.022.030	8,76	13,34
FLORİT	88.769	14.373.131	89,21	36,67
LÖSİT NEFELİN VE SİYENİT NEFELİN	3.676	1.336.313	24,15	28,73
PERLİT	226	79.684	31,48	29,05
VERMİKÜLİT	4.021	1.493.338	-14,70	-19,73
LÜLE TAŞI	0	2.515	-99,65	14,32
BOYA HAMMADDELERİ	132	46.894	-6,13	17,53
SÜS TAŞLARI	52	121.988.868	77,35	-39,70
ZİRKONYUM SİLİKAT	25.388	40.495.286	1,33	-4,80
TABİİ SODYUM SÜLFAT	2	3.654	0,00	0,00
DİĞER ENDÜSTRİ MİNEARLLERİ	19.275	7.412.487	26,08	28,56
TOPLAM	3.364.314	497.669.896	-3,71	-17,97

Çizelge 18'in devamı.

	İTHALAT		İTHALATIN GEÇEN YILA GÖRE DEĞİŞİMİ	
	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)	MİKTAR (%)	DEĞER (%)
DOĞAL TAŞLAR				
MERMER TRAVERTEN HAM BLOK VE PLAKALAR	17.733	4.520.485	-4,04	2,12
MERMER İŞLENMİŞ	51.646	26.371.106	-6,28	-8,90
TRAVERTEN İŞLENMİŞ	2.176	625.457	31,11	114,35
GRANİT HAM	2.883	278.256	22,48	-24,27
GRANİT İŞLENMİŞ	150.490	52.991.317	6,77	13,18
KAYAGAN TAŞI (ARDUVAZ) HAM	1.357	219.025	6,29	5,39
KAYAGAN TAŞI(ARDUVAZ) İŞLENMİŞ	3.106	1.377.269	5,51	22,04
YONTULMAYA VEYA İNŞAATA ELVERİŞLİ DİĞER TAŞLAR	4.524	1.454.764	-26,86	-10,90
TOPLAM	233.916	87.837.679	2,17	4,79
METALİK CEVHERLER				
DEMİR	9.996.236	1.061.994.657	-1,26	-2,59
MANGANEZ	1.406	1.117.738	-21,95	-17,68
BAKIR	41.275	67.944.372	301,04	325,18
NİKEL	1	221	670,74	-87,58
KOBALT	1	7.713	-50,67	-88,09
ALÜMİNYUM	60.697	15.860.898	56,46	1,50
KURŞUN	297	97.523	-87,52	-88,87
ÇİNKO	9.016	871.370	61,38	8,59
KROM	149.762	27.324.537	-15,58	-29,51
TUNGSTEN (VOLFRAM)	0	1.324	-64,00	-14,75
MOLİBDEN	113	1.316.017	491,92	353,20
TİTANYUM	61.132	20.214.619	112,73	67,02
GÜMÜŞ	0	0	-100,00	-100,00
DİĞER KIYMETLİ METAL CEVHERLERİ VE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ KIYMETLİ METAL CEVHERLERİ	3.820	5.890.831	-17,67	-3,33
ANTİMUAN	0	0	-100,00	-100,00
DEMİR VEYA ÇELİĞİN İMALİNDEN ELDE EDİLEN DÖKÜNTÜLER CÜRUF VE MOLOZLAR	304.164	27.960.912	12,34	-2,81
DİĞER METALİK CEVHERLER	6.831	9.830.872	45.232,17	16.003,51
TOPLAM	10.634.753	1.240.433.604	-0,28	2,42
ENERJİ HAMMADDELERİ				
TAŞ KÖMÜRÜ	40.106.208	2.724.662.008	5,15	-24,38
LİNYİT	0	24	0,00	0,00
TURBA	80.775	15.574.823	21,19	21,04
KOKLAŞABİLİR KÖMÜRLER	669.492	147.190.876	2,57	-23,93
BİTÜMLER	6.132	3.008.084	-53,85	-40,53
TOPLAM	40.862.607	2.890.435.815	5,12	-24,23
GENEL TOPLAM	55.095.591	4.716.376.994	3,44	-17,49

TÜİK, 2021

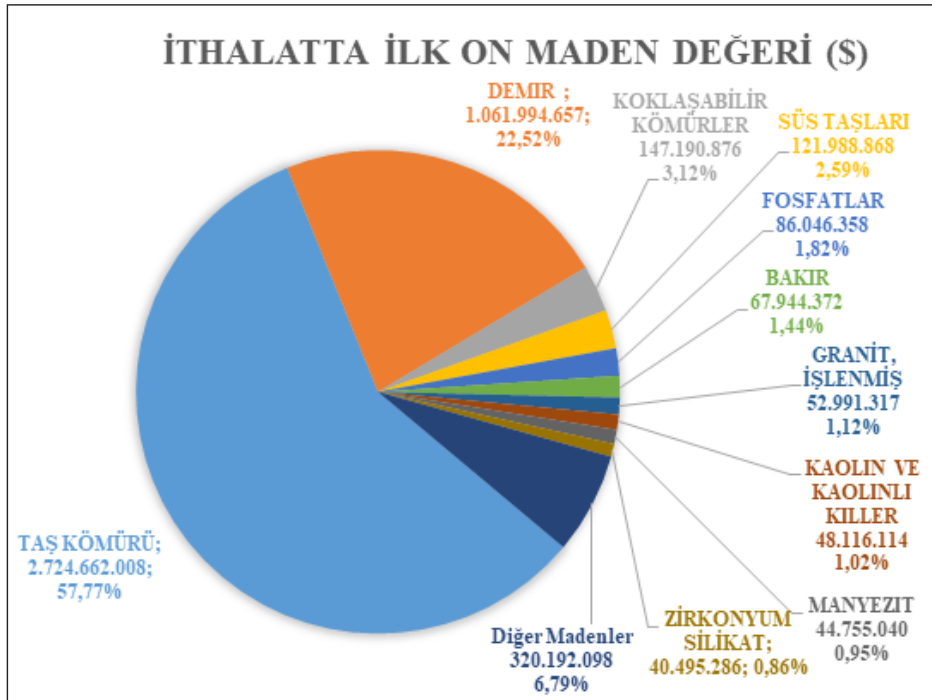
2.6. Maden İthalatında İlk 10 Maden

Maden ithalat ürünlerini değer (\$) bazında incelediğimizde ilk 10 sıralama; taş kömürü, demir cevherleri, koklaşabilir kömürler, süs taşları, Çizelge 19- 2020 yılı Türkiye maden ithalatındaki ilk on ürün.

fosfatlar, bakır cevherleri, işlenmiş granit, zirkonyum silikat kaolin ve kaolinli killer, manyezit şeklindedir. İlk 10 madende toplam 4.396.184.896 \$ ithalat gerçekleşmiştir. Toplam maden ithalatımızdaki 10 madenin payı %93 civarındadır (Çizelge 19).

İTHALAT 2020	MİKTAR (KG)	DEĞER (\$)
TAŞ KÖMÜRÜ (Çizelge 20, şekil 20)	40.106.208.193	2.724.662.008
DEMİR CEVHERLERİ (Çizelge 21, şekil 21)	9.996.236.341	1.061.994.657
KOKLAŞABİLİR KÖMÜRLER (Çizelge 22, şekil 22)	669.492.005	147.190.876
SÜS TAŞLARI (Çizelge 23, şekil 23)	329.485 KARAT	121.988.868
FOSFATLAR (Çizelge 24, şekil 24)	52.212 (KG)	86.046.358
BAKIR CEVHERLERİ (Çizelge 25, şekil 25)	1.100.548.767	67.944.372
GRANİT, İŞLENMİŞ (Çizelge 26, şekil 26)	41.274.936	52.991.317
KAOLIN VE KAOLINLI KILLER (Çizelge 27, şekil 27)	150.490.409	48.116.114
MANYEZİT	67.342.627	44.755.040
ZİRKONYUM SİLİKAT	25.388.315	40.495.286
Diğer Madenler	2.634.636.206	320.192.098
TOPLAM	55.095.590.527	4.716.376.994

TÜİK, 2021

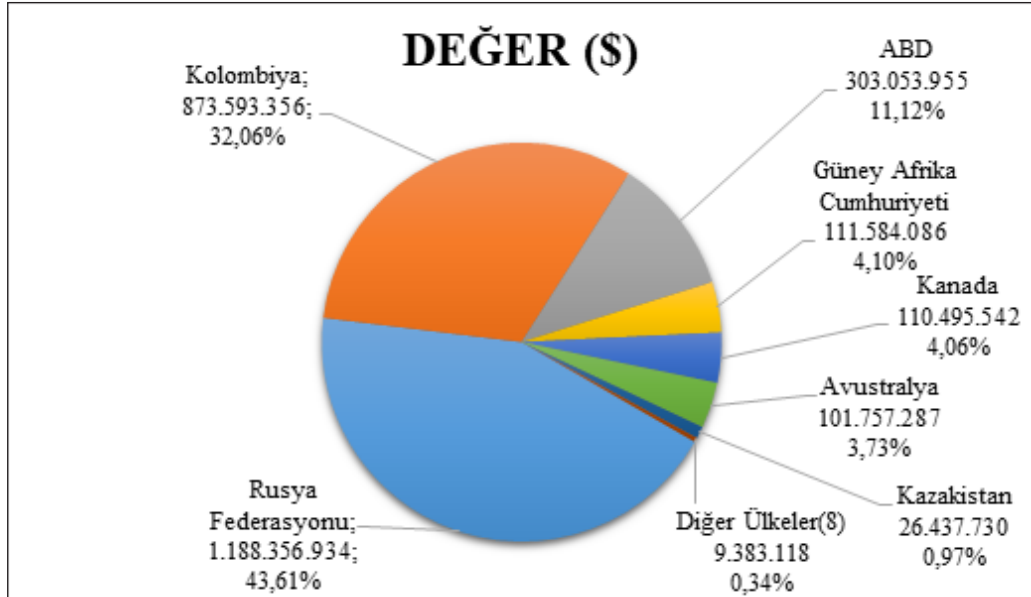
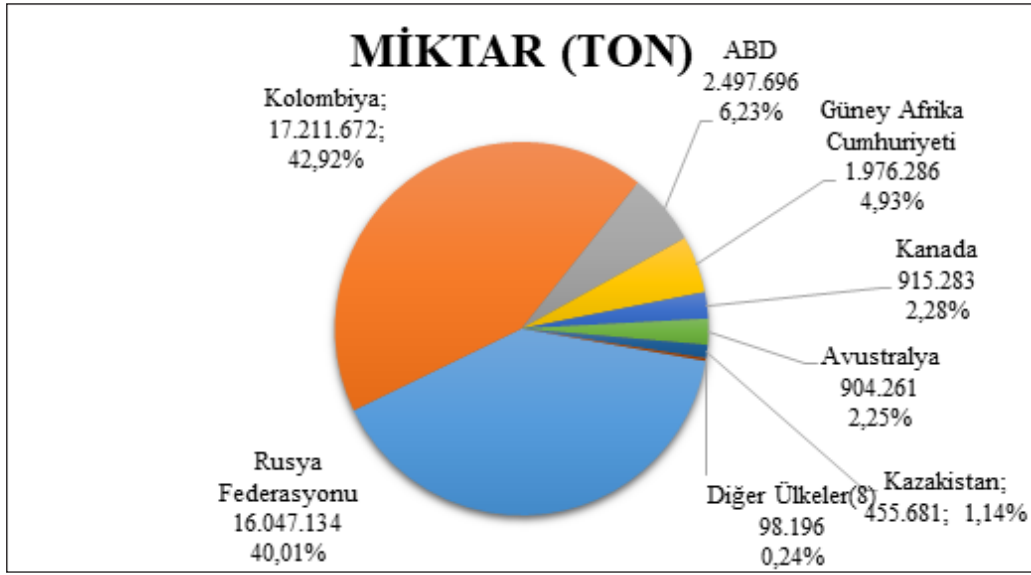
Şekil 19- Maden ithalatında ilk 10 madenin değerleri ve payları (2020).

TAŞ KÖMÜRÜ

Çizelge 20- Taş kömürü ithalatının ülkelere göre miktar ve değer çizelgesi.

ÜLKELER	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)
Rusya Federasyonu	16.047.134	1.188.356.934
Kolombiya	17.211.672	873.593.356
ABD	2.497.696	303.053.955
Güney Afrika Cumhuriyeti	1.976.286	111.584.086
Kanada	915.283	110.495.542
Avustralya	904.261	101.757.287
Kazakistan	455.681	26.437.730
Diğer Ülkeler(6)	98.196	9.383.118
Genel Toplam	40.106.208	2.724.662.008

TÜİK, 2021

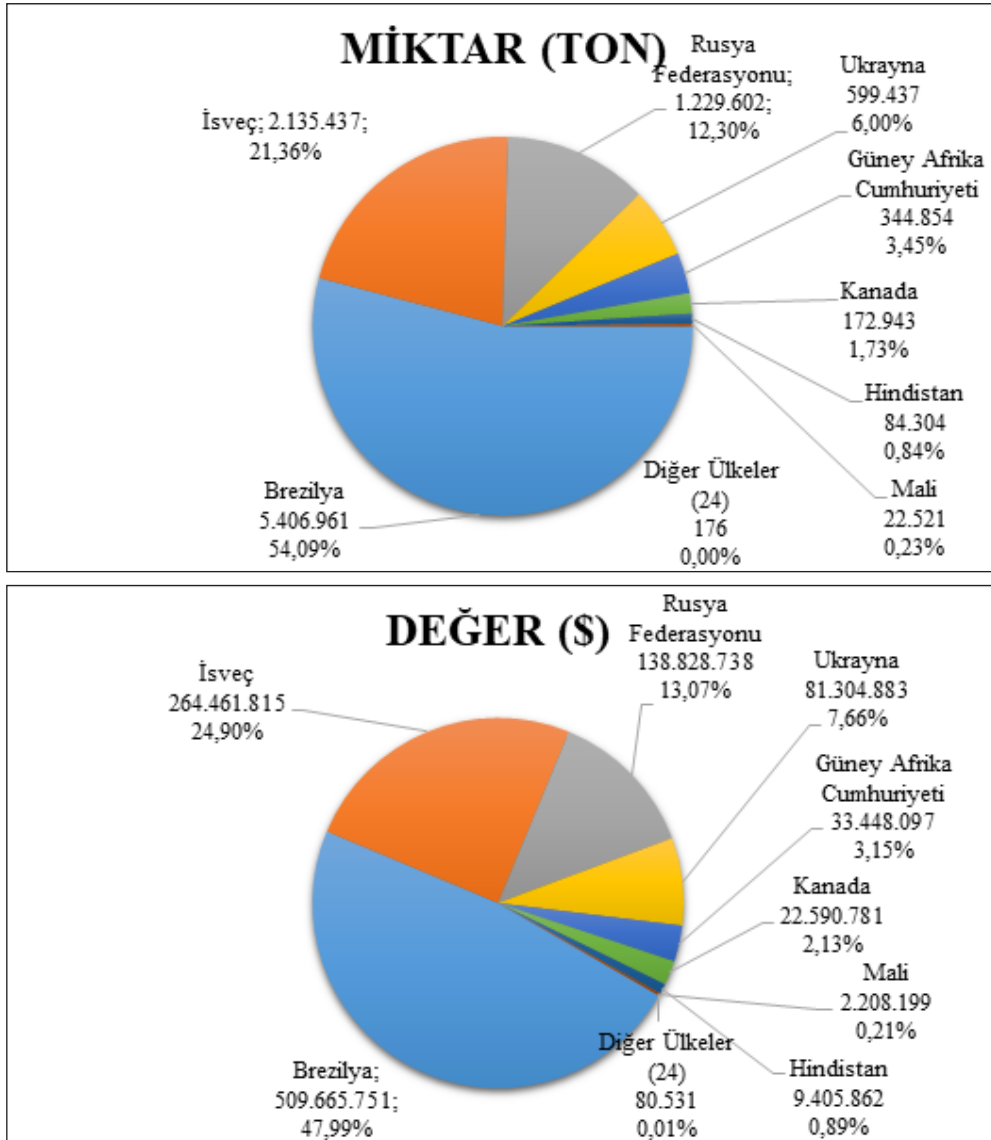
Şekil 20- Taşkömürü ithalatında ülkelerin durumu.

DEMİR CEVHERLERİ

Çizelge 21- Demir cevherleri ithalatının ülkelere göre miktar ve değer çizelgesi.

ÜLKELER	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)
Brezilya	5.406.961	509.665.751
İsveç	2.135.437	264.461.815
Rusya Federasyonu	1.229.602	138.828.738
Ukrayna	599.437	81.304.883
Güney Afrika Cumhuriyeti	344.854	33.448.097
Kanada	172.943	22.590.781
Hindistan	84.304	9.405.862
Mali	22.521	2.208.199
Diğer Ülkeler (14)	176	80.531
Genel Toplam	9.996.236	1.061.994.657

TÜİK, 2021

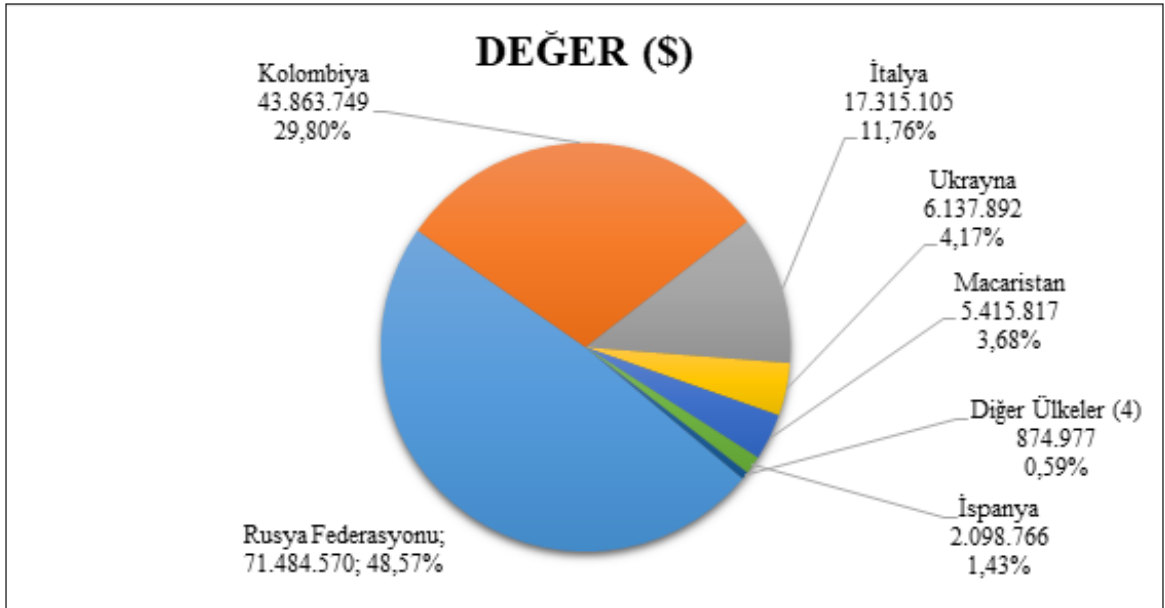
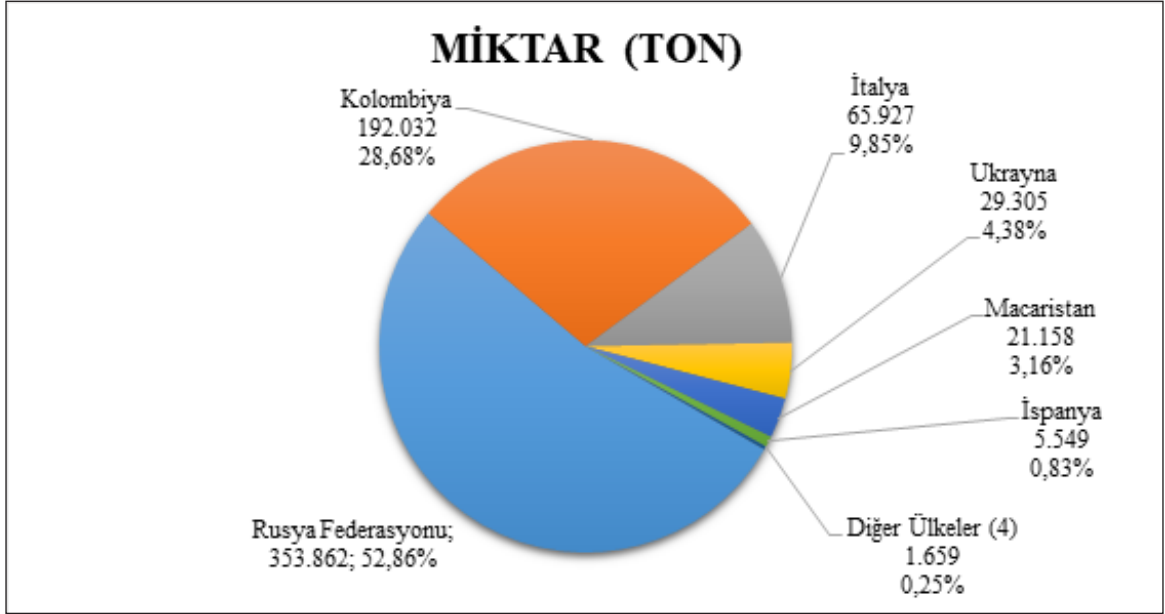
Şekil-21. Demir cevherleri ithalatında ülkelerin durumu.

KOKLAŞABİLİR KÖMÜRLER

Çizelge 22- Koklaşabilir kömürler ithalatının ülkelere göre miktar ve değer çizelgesi.

ÜLKELER	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)
Rusya Federasyonu	353.862	71.484.570
Kolombiya	192.032	43.863.749
İtalya	65.927	17.315.105
Ukrayna	29.305	6.137.892
Macaristan	21.158	5.415.817
İspanya	5.549	2.098.766
Diğer Ülkeler (4)	1.659	874.977
Genel Toplam	669.492	147.190.876

TÜİK, 2021

Şekil 22- Koklaşabilir kömürler İthalatında ülkelerin durumu.

SÜS TAŞLARI

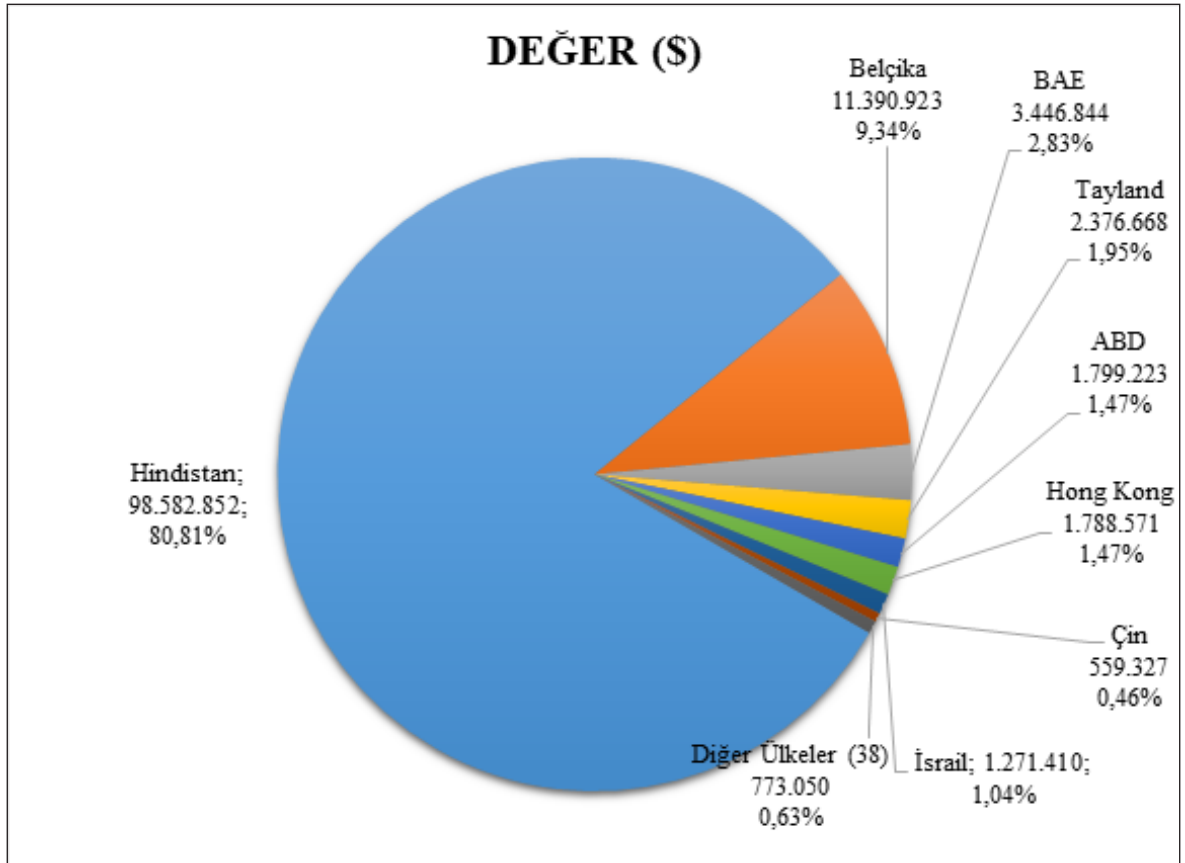
Çizelge 23- Süs taşları ithalatının ülkelere göre miktar ve değer çizelgesi.

ÜLKELER	MİKTAR (KG)	MİKTAR (KARAT)	DEĞER (\$)
Hindistan	16.938	280.232	98.582.852
Belçika	65	11.444	11.390.923
BAE	31	11.413	3.446.844
Tayland	116	10.446	2.376.668
ABD	749	5.174	1.799.223
Hong Kong	31	5.875	1.788.571
İsrail	16	1.998	1.271.410
Çin	15.865	2.816	559.327
Diğer Ülkeler (23)	18.401	87	773.050
Genel Toplam	52.212	329.485	121.988.868

TÜİK, 2021

Süs taşlarının çizelge ve şekildeki miktarları; “kg” ve “karat” verilerinin \$ üzerinden değerleri ayrı ayrı verilmeyip “kg” ve “karat” verilerinin

toplam \$ değerleri verildiğinden, çizelge ve şekil olarak yalnızca değer üzerinden gösterimi uygun görülmüştür.

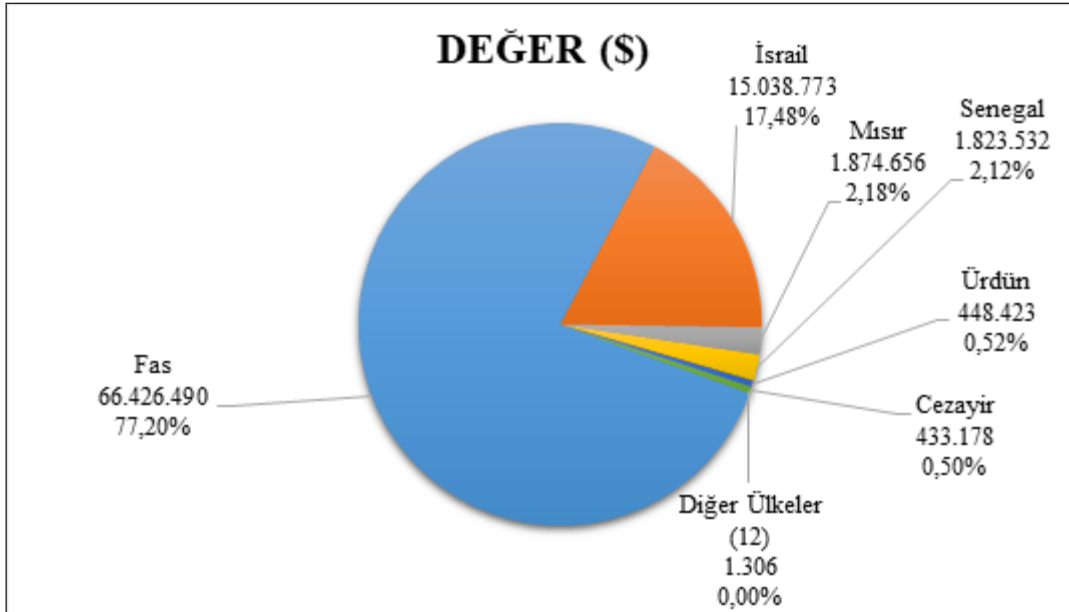
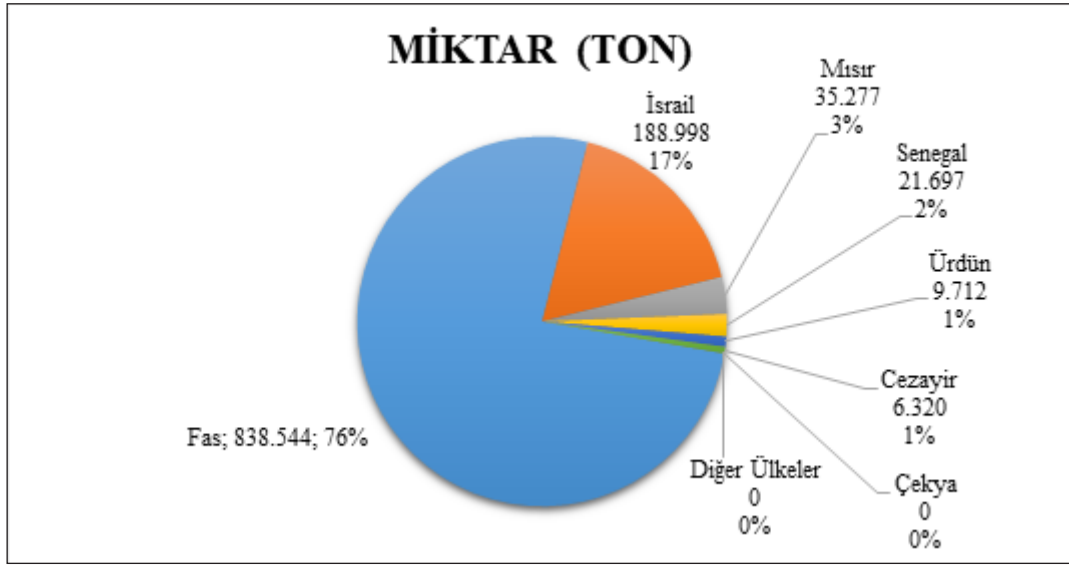
Şekil 23- Süs taşları ithalatında ülkelerin durumu.

FOSFATLAR

Çizelge 24- Fosfatlar ithalatının ülkelere göre miktar ve değer çizelgesi.

ÜLKELER	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)
Fas	838.544	66.426.490
İsrail	188.998	15.038.773
Mısır	35.277	1.874.656
Senegal	21.697	1.823.532
Ürdün	9.712	448.423
Cezayir	6.320	433.178
Diğer Ülkeler (12)	0,248	1.306
Genel toplam	1.100.549	86.046.358

TÜİK, 2021

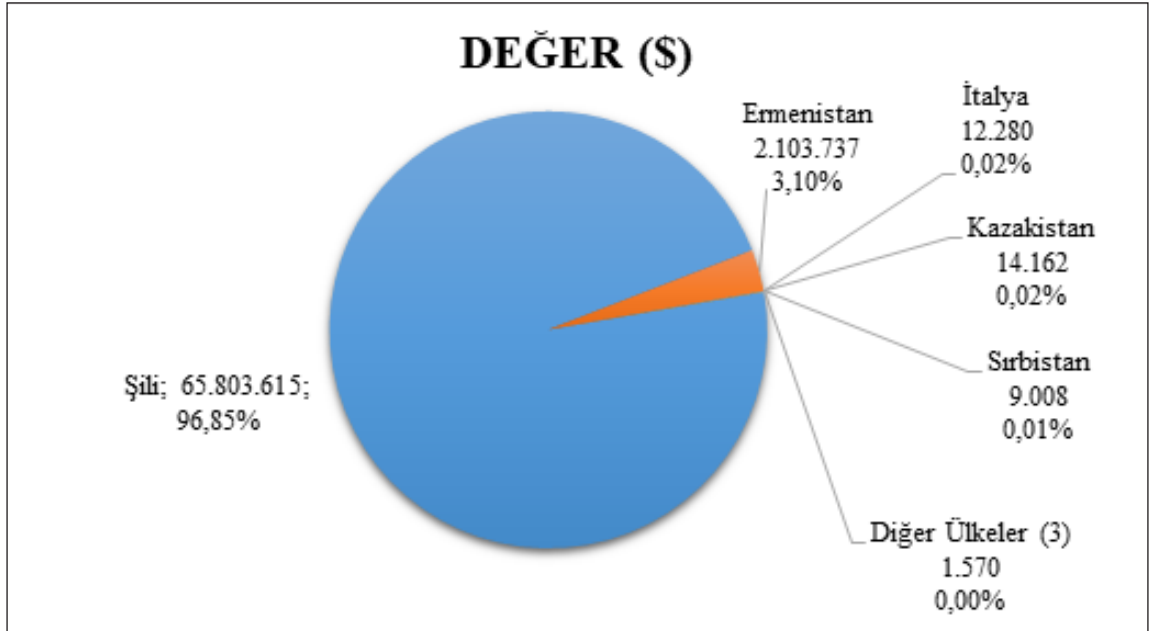
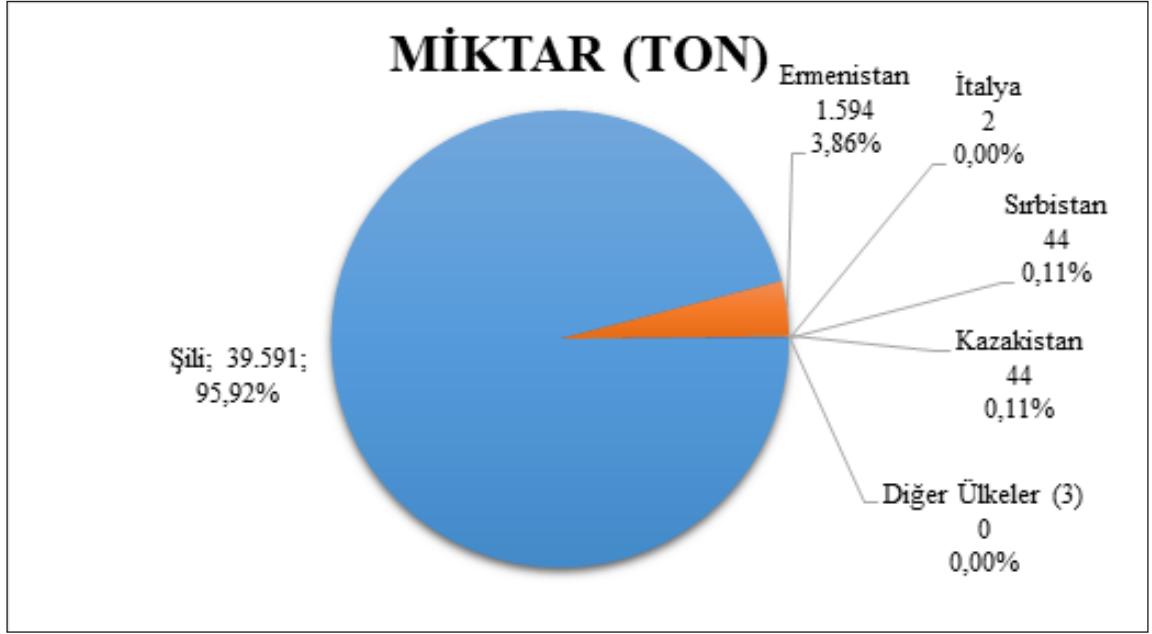
Şekil 24- Fosfat ithalatında ülkelerin durumu.

BAKIR CEVHERLERİ

Çizelge 25- Bakır cevherleri ithalatının ülkelere göre miktar ve değer çizelgesi.

ÜLKELER	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)
Şili	39.591	65.803.615
Ermenistan	1.594	2.103.737
Kazakistan	44	14.162
İtalya	2	12.280
Sırbistan	44	9.008
Diğer Ülkeler (3)	0	1.570
Genel Toplam	41.275	67.944.372

TÜİK, 2021

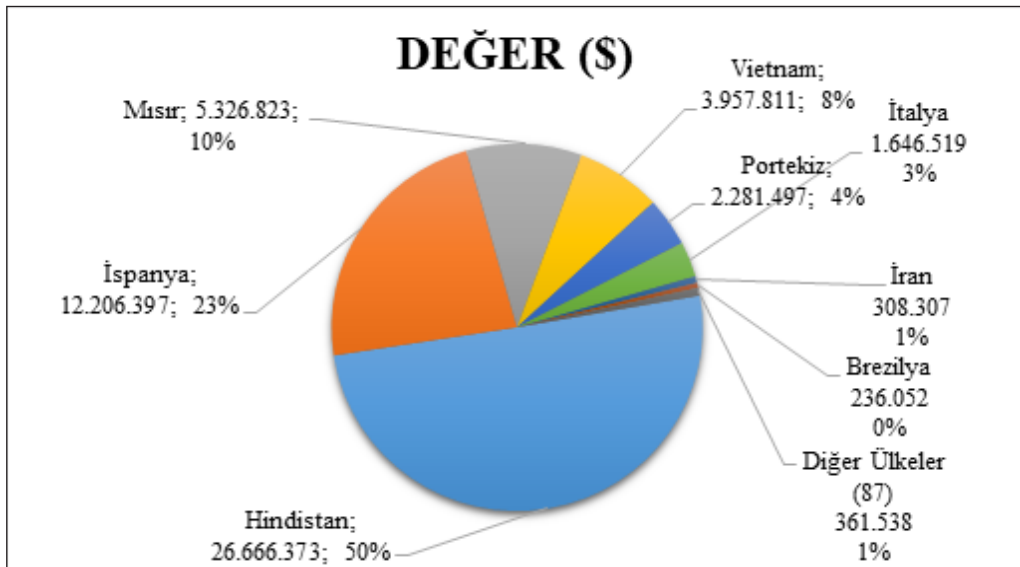
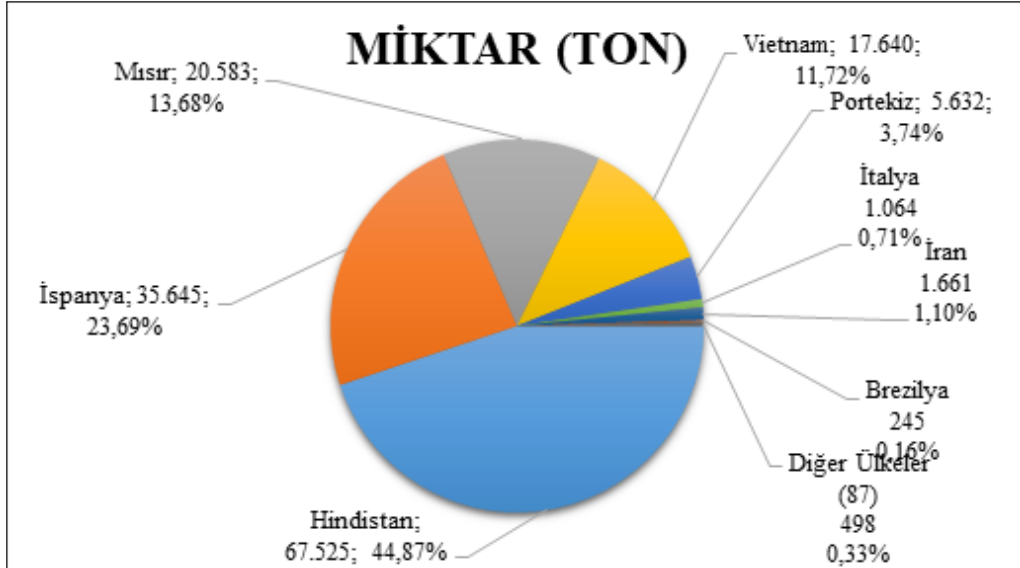
Şekil 25- Bakır cevherleri İthalatında ülkelerin durumu.

GRANİT, İŞLENMİŞ

Çizelge 26- Granit, işlenmiş ithalatının ülkelere göre miktar ve değer çizelgesi.

ÜLKELER	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)
Hindistan	67.525	26.666.373
İspanya	35.645	12.206.397
Mısır	20.583	5.326.823
Vietnam	17.640	3.957.811
Portekiz	5.632	2.281.497
İtalya	1.064	1.646.519
İran	1.661	308.307
Brezilya	245	236.052
Diğer Ülkeler (7)	498	361.538
Genel Toplam	150.490	52.991.317

TÜİK, 2021

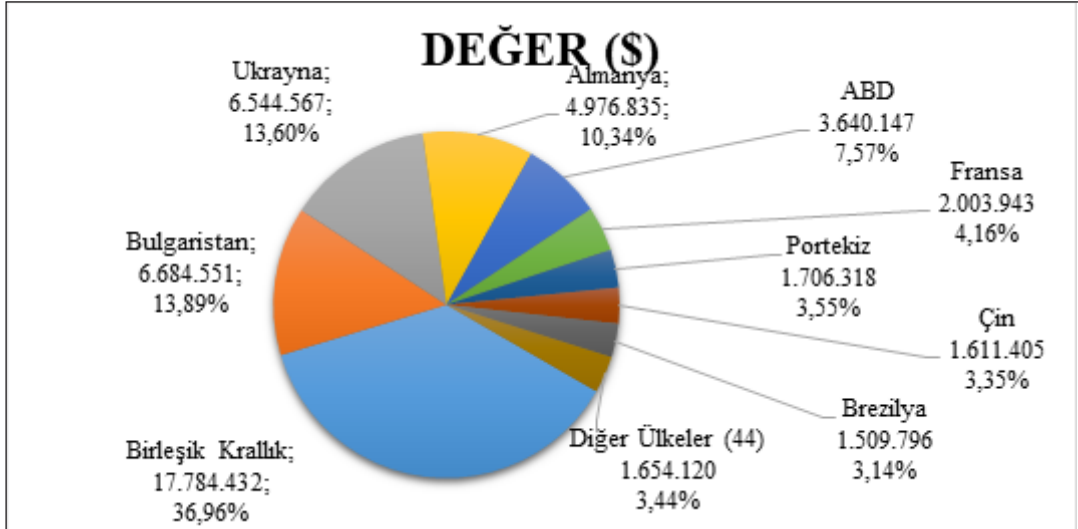
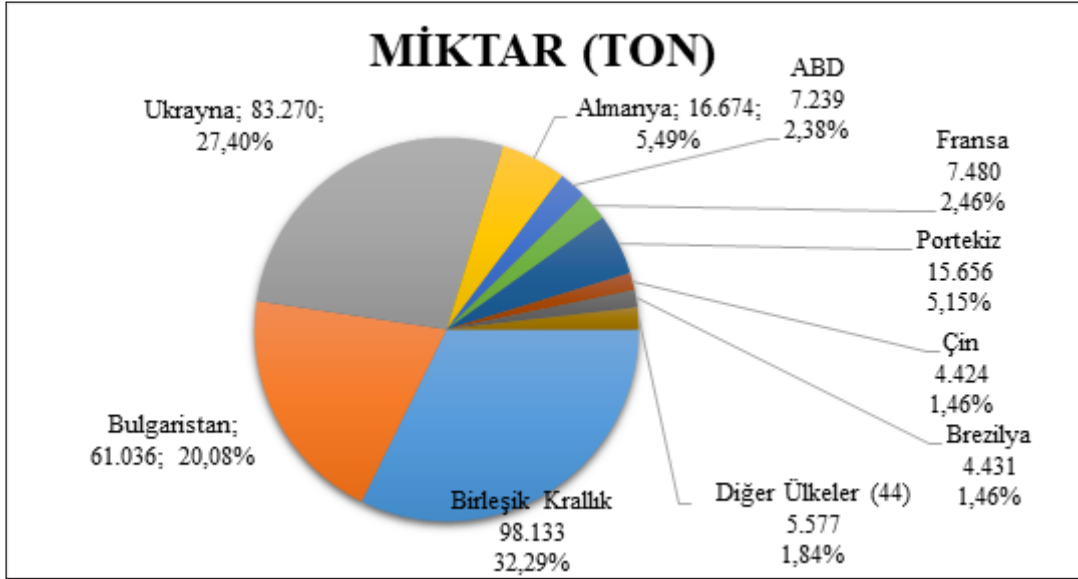
Şekil 26- Bakır cevherleri ithalatında ülkelerin durumu.

KAOLİN VE KAOLİNLİ KİLLER

Çizelge 27- Kaolin ve kaolinli killer ithalatının ülkelere göre miktar ve değer çizelgesi.

ÜLKELER	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)
Birleşik Krallık	98.133	17.784.432
Bulgaristan	61.036	6.684.551
Ukrayna	83.270	6.544.567
Almanya	16.674	4.976.835
ABD	7.239	3.640.147
Fransa	7.480	2.003.943
Portekiz	15.656	1.706.318
Çin	4.424	1.611.405
Brezilya	4.431	1.509.796
Diğer Ülkeler (12)	5.577	1.654.120
Genel toplam	303.921	48.116.114

TÜİK, 2021

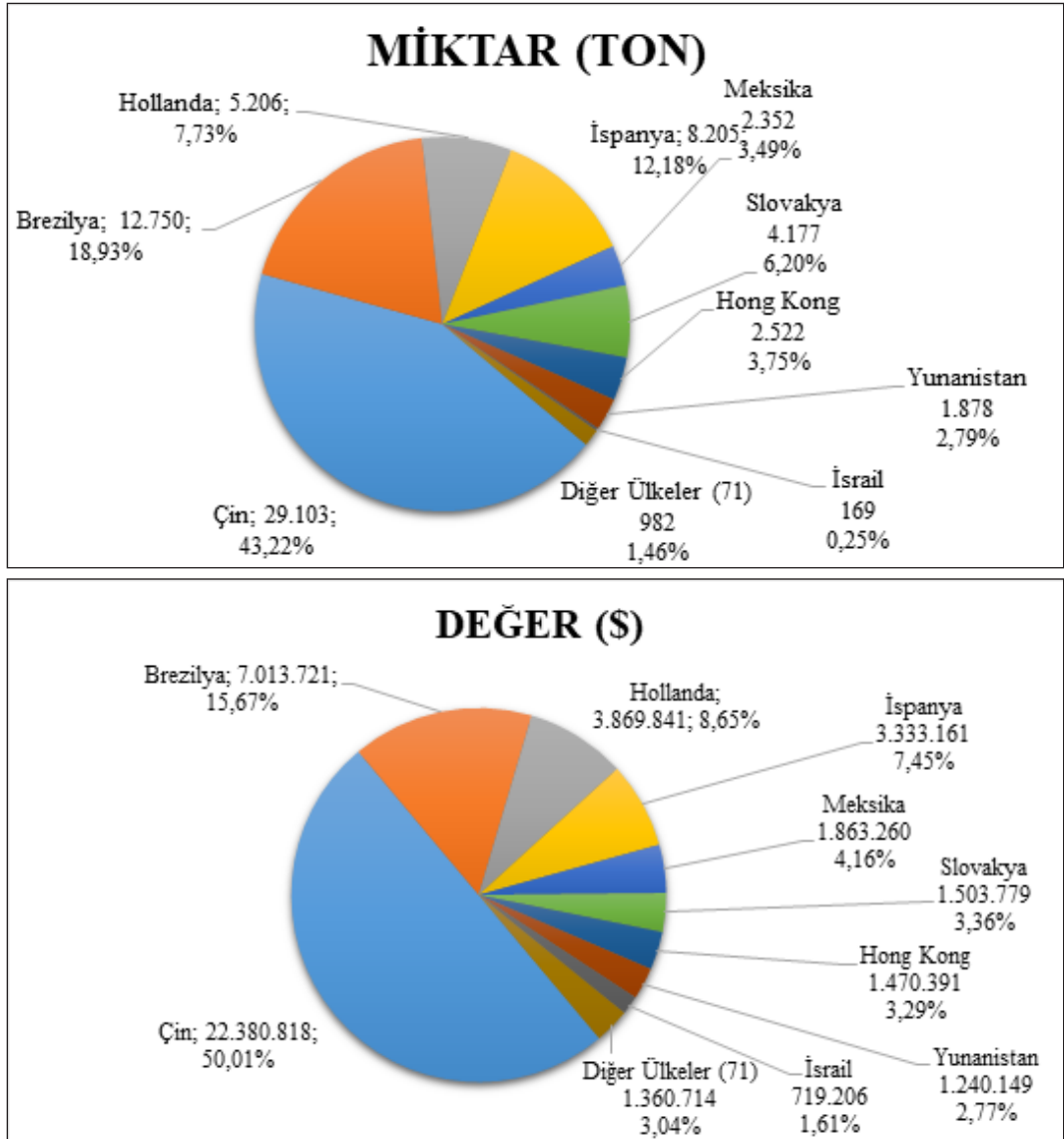
Şekil 27- Kaolin ve kaolinli killer ithalatında ülkelerin durum.

MANYEZİT

Çizelge 28- Manyezit ithalatının ülkelere göre miktar ve değer çizelgesi.

ÜLKELER	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)
Çin	29.103	22.380.818
Brezilya	12.750	7.013.721
Hollanda	5.206	3.869.841
İspanya	8.205	3.333.161
Meksika	2.352	1.863.260
Slovakya	4.177	1.503.779
Hong Kong	2.522	1.470.391
Yunanistan	1.878	1.240.149
İsrail	169	719.206
Diğer Ülkeler (19)	982	1.360.714
Genel Toplam	67.343	44.755.040

TÜİK, 2021

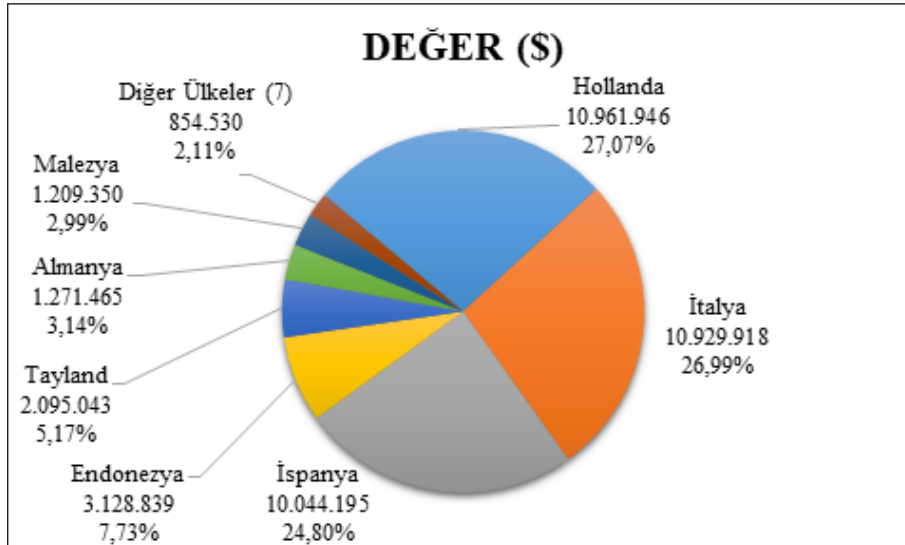
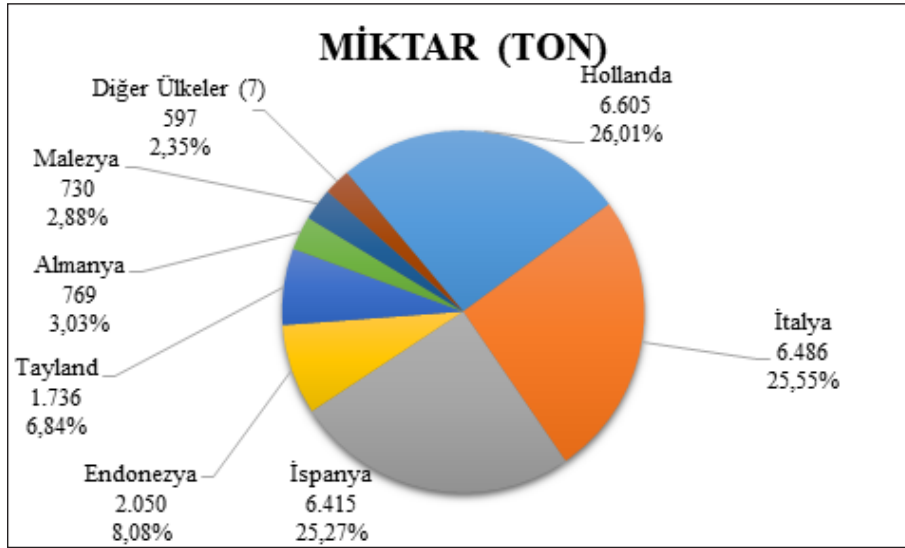
Şekil 28- Manyezit ithalatında ülkelerin durumu.

ZİRKONYUM SİLİKAT

Çizelge 29- Zirkonyum Silikat ithalatının ülkelere göre miktar ve değer çizelgesi.

ÜLKELER	MİKTAR (TON)	DEĞER (\$)
Hollanda	6.605	10.961.946
İtalya	6.486	10.929.918
İspanya	6.415	10.044.195
Endonezya	2.050	3.128.839
Tayland	1.736	2.095.043
Almanya	769	1.271.465
Malezya	730	1.209.350
Diğer Ülkeler (7)	597	854.530
Genel Toplam	25.388	40.495.286

TÜİK, 2021

Şekil 29- Zirkonyum silikat İthalatında ülkelerin durumu

Değinilen Belgeler

TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu Resmi İnternet Sitesi),
www.tuik.gov.tr. (03.03.2021)